

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

Ταχυδ. Ἐκδοτὸς Ἐν Ἀθήναις, ἔρ. 10, ἐν τῇ Ἰπποκράτους 20, 12, ἐν τῇ Ἀλλοδοχῇ ἔρ. 20. — Ἀποδοθηκαίης 15 Ἰουνίου 1880
ἔρ. 12, ἐν τῇ Ἰπποκράτους 20, 12, ἐν τῇ Ἀλλοδοχῇ ἔρ. 20. — Ἀποδοθηκαίης 15 Ἰουνίου 1880
ἔρ. 12, ἐν τῇ Ἰπποκράτους 20, 12, ἐν τῇ Ἀλλοδοχῇ ἔρ. 20. — Ἀποδοθηκαίης 15 Ἰουνίου 1880

ΕΥΑΝΘΙΑΣ ΚΑΙΡΗ
Ευθμία Καίρη

Τὸ πρωτότυπον τῆς ὑπογραφῆς τῆς λογίας Ἑλληνίδος Ἐυανθίας Καίρης εὐρίσκεται ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι ἀντιτύπου τῆς παρ' αὐτῆς φιλοπονηθείσης μεταφράσεως τοῦ συγγράμματος τοῦ Βουβίλλου Συμβουλῆ πρὸς τὴν θυγατέρα μὲν. Ἡ μετάφρασις αὕτη, δυστυχῶς οὐδὲ σήμερον ἰκωσοποιήθη ἡμῶν ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ τυπογραφείῳ ἰσχυρομένου κ. Ιωάννου Τόμπρα, ἀδελφοῦ τοῦ μακαρίτου τοῦ Κωνσταντίνου Τόμπρα, τοῦ διδασκόντος τὴν τυπογραφικὴν τέχνην παρὰ τῷ περιλήξει Διδότῳ, καὶ διευθυντοῦ διατελέσαντος τοῦ ἐν τῇ προδρῆθεισῃ Ἑλληνικῇ πόλει συσταθέντος πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου κ. κ. κ. Σ. β. Δ.

Ἐν μὲν τῶν ἐπιστολῶν τῆς 28 Ἰαγουαρίου 1815 ἀπευθῆναι αὐτῇ συμβουλῆς, ἀναγγέλλει ὅτι πέπει βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ αὐξησιν τῶν γνώσεων τῆς καὶ πρὸς μεταφράσιν ἀποκαλεῖ δ' ἐν αὐτῇ τὴν Ἐυανθίαν φιλιτῆσιν θυγατέρα, φίλον θυγάτριον, τέκνον ἄγαπητόν, μόνον λογίζην ἐν Κυθωνίαις, ὑπόλογον ὅτι γράφει σάτυρα κατὰ βάθος πατριῶν ἀπλόων ἀγορητῆς Κοραῆς, ἐπιεικῶς καὶ τὴν σκιδεῖν αὐτῆς καὶ τὴν προθυμίαν νὰ ἐπαυθῆσθαι τὸν πλοῦτον τῶν γηώσιον καὶ ἀνακοινώσῃ εἰς τοὺς ἀπικιδεύτας, προτρέπει εἰς τὴν σπουδὴν τῶν κλασσικῶν Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων πῶν καὶ ποιητῶν καὶ εἰς ἀπόκτησιν ἀληθινῆς σοφίας, ἣν οὖρζει κατὰ τοὺς Ἑλληνας «τέχνην τοῦ βίου». Ἄξιον ἀναγνώσεως εἶνε τὸ ἐξ ἧς χωρίον τῆς πρὸς τὴν Ἐυανθίαν ἐπιστολῆς τοῦ Κοραῆ «Σπούδασε, φίλον θυγάτριον, νὰ κατακαθῆς ὅμοια μνησικῶς, τὸν ὁποιῶν ἐξήτει ὁ Βαλουῶν· σπούδασε, ἂν ἐρωτῆ τις ὡς ἐκεῖνος — γράψαι ἀνδρείαις τίς εὐρήσει; — νὰ τὸν ἀποκρίνωμαι οἱ γνωρίζοντές σε — τὴν εἰς Ἄνδρου Εὐαρθίαν». Τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν τοῦ Κοραῆ μετὰ πολλῆς εὐγενείας καὶ μετριότητος ἡ Ἐυανθία, δημοσιεύουσα τὴν ἐπιστολήν, μεταφέρει εἰς ἑτέρας Ἑλληνίδας.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΚΑΙΡΗ
Ἡ Ἐυανθία Καίρη, ἥς ἀνωτέρω δημοσιεύεται τὸ παρομοιάσιμον τῆς ὑπογραφῆς ἢ το ἀδελφὸν τοῦ περιουμένου ἐξ Ἄνδρου Θεοφίλου Καίρη, Νεώτατον ἐτι ἄσασ ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, μεγίστην ἔχουσα ἐφεσιν πρὸς τὰ γράμματα, πᾶν εἶδος γνώσεως ἐγγυκλιοῦ, διὰ καὶ ἐγένετο διευθυντριά τοῦ ἐν Κυθωνίαις παρθενωγαγείου, ὄντος συγγράμματος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς (1811) διδασκαλοῦ τῆς ἐκεῖ ἀκμασάσης σχολῆς.

Ἐν Κυθωνίαις ἡ Ἐυανθία τῷ 1820 μετέβρασε τὸ συγγράμματιόν τοῦ Βουβίλλου, «Συμβουλῆ πρὸς τὴν θυγατέρα μὲν», καὶ ἐξετύπωνεν ἐν τῷ τυπογραφείῳ τῆς Σχολῆς τῶν Κυθωνιῶν, τῷ διευθυνόμενῳ ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Τόμπρα, τοῦ διδασκόντος τὴν τυπογραφικὴν ἐπι διετίαν ἐν Χαρισίῳ ἐν τῷ τυπογραφείῳ τοῦ Φριου. Διδότου. Τὴν μετάφρασιν ταύτην, ἥς προτάσσει μίαν τῶν πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῶν τοῦ Κοραῆ, ἀφιερωτῆταις φιλομούσοις τῶν Ἑλλήνων νεάνισιν. Ἐν τοῖς προλεγομένοις δὲ τῆς μεταφράσεως, ἐν οἷς προτρέπει τὰς Ἑλληνίδας πρὸς σοφίαν καὶ ἀναγράφει προγονικὰ Ἑλληνίδων ὀνόματα, αἵτινες ἐδίδασκον τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς σοφίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀρετῆς, ἀποπνεύει, ὡς καὶ ἀλλοχού ἐγράψαμεν ἄλλα μετριοφροσύνη, φιλαδέλφια συγκινητικῆ, ἐκτίμησις εὐκρινῆς καὶ δικαία τῶν σοφῶν τοῦ ἔθνους, ἔρος ἀγνὸς πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ θαυμασμός τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Ἡ Φιλιππῆς Διδότας, ὁ ὁποῖος ὑπᾶρξεν ἐπὶ τῆς κῆρας μαθητῆς τοῦ Θεοφίλου Καίρη ἐν τῇ σχολῇ τῶν Κυθωνιῶν, μετ' ἐνθουσιασμοῦ μεγάλου ἀφεικόμενος ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Notes d'un voyage fait dans le Levant en 1816 et 1817» κατὰ τῆς σχολῆς ταύτης καὶ τὴν φιλοξενίαν, ἥς ἐτυχεν αὐτόθι ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου Καίρη, λέγει ὅτι ἡ θελατικὴ Ἐυανθία (la charmante Euanthie) ἦτο προσημῆνη ποσούτων κατὰ τὴν παιδείαν, ὡστε κατένοιε κάλλιστα τὰς ὑψηλὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας, ἃς ἐδίδασκεν ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, καὶ πᾶσαν τὴν λοιπὴν ἀνωτέραν διδασκαλίαν, ὅτι ὡρίσει ὀρθότατα τὴν γαλλικὴν καὶ ἰταλικὴν, καὶ αὐτῶν τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν προσθέτει δὲ εἰς ταῦτα ὁ Διδότας ὅτι τότε ἐδιδάσκετο παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς ἀνώτερα μαθηματικά, καὶ ἐμελέτα τὰς κωνιαῖς τομὰς τοῦ Νεῦτωνος. Πρὸς τὴν λογίαν ταύτην γυναικίαν δὲν ἀπηξίωσε καὶ συνάψῃ ἀλληλογραφίαν ὁ σοφὸς Κοραῆς.

Ἐν μὲν τῶν ἐπιστολῶν τῆς 28 Ἰαγουαρίου 1815 ἀπευθῆναι αὐτῇ συμβουλῆς, ἀναγγέλλει ὅτι πέπει βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ αὐξησιν τῶν γνώσεων τῆς καὶ πρὸς μεταφράσιν ἀποκαλεῖ δ' ἐν αὐτῇ τὴν Ἐυανθίαν φιλιτῆσιν θυγατέρα, φίλον θυγάτριον, τέκνον ἄγαπητόν, μόνον λογίζην ἐν Κυθωνίαις, ὑπόλογον ὅτι γράφει σάτυρα κατὰ βάθος πατριῶν ἀπλόων ἀγορητῆς Κοραῆς, ἐπιεικῶς καὶ τὴν σκιδεῖν αὐτῆς καὶ τὴν προθυμίαν νὰ ἐπαυθῆσθαι τὸν πλοῦτον τῶν γηώσιον καὶ ἀνακοινώσῃ εἰς τοὺς ἀπικιδεύτας, προτρέπει εἰς τὴν σπουδὴν τῶν κλασσικῶν Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων πῶν καὶ ποιητῶν καὶ εἰς ἀπόκτησιν ἀληθινῆς σοφίας, ἣν οὖρζει κατὰ τοὺς Ἑλληνας «τέχνην τοῦ βίου». Ἄξιον ἀναγνώσεως εἶνε τὸ ἐξ ἧς χωρίον τῆς πρὸς τὴν Ἐυανθίαν ἐπιστολῆς τοῦ Κοραῆ «Σπούδασε, φίλον θυγάτριον, νὰ κατακαθῆς ὅμοια μνησικῶς, τὸν ὁποιῶν ἐξήτει ὁ Βαλουῶν· σπούδασε, ἂν ἐρωτῆ τις ὡς ἐκεῖνος — γράψαι ἀνδρείαις τίς εὐρήσει; — νὰ τὸν ἀποκρίνωμαι οἱ γνωρίζοντές σε — τὴν εἰς Ἄνδρου Εὐαρθίαν». Τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν τοῦ Κοραῆ μετὰ πολλῆς εὐγενείας καὶ μετριότητος ἡ Ἐυανθία, δημοσιεύουσα τὴν ἐπιστολήν, μεταφέρει εἰς ἑτέρας Ἑλληνίδας.

1. Βιογραφίαν τοῦ Φ. Διδότου δημοσίευσεν ἡ Ἐστία ἐν ἀριθ. 43.

1. Ἰστομῆματα περιγραφικῆ τῶν Κυθωνιῶν κήρον (1880).

καὶ ἕτερον, ἐπανεληθούσα εἰς Ἄνδρον μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Κυθωνίων, «Μάρκου Ἀντωνίου ἐγκώμιον, ἀπὸ τοῦ ῥήτορος καὶ μέλους τῆς Γαλιλικῆς Ἀκαδημίας», καὶ ἐξέδωκεν ἐν Ἐφοροπόλει τῷ 1835. Ἐπὶ τοῦ Ἄνδρου δὲ τῆς μεταφράσεως ταύτης ἐνέγραψε τὸ ῥητόν τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου εἰς τὴν ἑρμηνείαν καὶ προσαναπαύου, τῷ ἀπὸ πράξεως ποσειδωνοῦ μεταβαίρειν ἐπὶ πρᾶξιν κοινωτικήν, οὐκ μνήμη Θεοῦ».

Ἐν τῇ μεταφράσει ἀφαιροῦντες τὴν ἀκόνην τοῦ ἀσκήσαντος Α. Κοραῆ ἐγγράμματικῆς ἐπιστολῆς Δεκεμβρίου 1835, πρὸς τοὺς προέστοιχους, ἅτινα ἀπευθύνει καὶ αὐτῆς πρὸς τοὺς φιλακαύτους Ἑλλησπόντιους, ὅτι αὐτῶν ὁ Κοραῆς, ὁ μετὰ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου συνέκδοξός κατὰ τὸ ἐγκώμιον τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου καὶ τὸν Πάλλου Θωμαῆ, ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νά τιμῃ μεταφράσῃ αὐτοῦ ἐν τῇ ἑλληνικῇ. Ἐν τῇ ἑξῆς ἐπέκεισε πολλὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Θεοφίλου τοῦ ἀποθανόντος τῷ 1855, διετήρησε δὲ μέχρι τέλους τοῦ βίου ἀσβεστόν τὸν ἔρωτά τῆς διαφύσεως ἐν τῇ ὑψηλῇ χώρᾳ τῶν ἠθικοφίλοισι καὶ μελετῶν.

Μάιος 1880. Α. ΜΗΤΣΙΔΑΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΙΑΙΑ ΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Ἐν Μασσαλίᾳ τῇ 24[5] ἰουνίου 1880. Ἡ προτέρα λειψυδρία — Ἡ πανώλης τοῦ 1720, — Ἡ γαλιερὰ τοῦ 1834. — Ἐξέδωκεν τὸ ποτάμιον Durance εἰς Μασσαλίαν. — Τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦ Roquefavour. — Ὁ θεμελιωτὴς τῆς διαφύσεως Mont-Richer. — Δὲν εἰμὲν παρὲς τῆς γαλιερᾶς τῆς ποταμίου εἰς Ἀθήνας. — Φίλις κίτρις ἐκέρτα.

Ἡ Μασσαλία ὀραίεται κατὰ τοῦτο τὰς Ἀθήνας ὅτι πρὸ ἐτῶν 35 ἐστρατεύτο τῷ ἀπαραιτήτου εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων αὐτῆς ὕδατος, σφόδρα δ' ἕνεκα ἡ μὲν καθαριότης τῆς πόλεως ἦτο σφόδρα ἀμφίβολος, ἡ δὲ ἑξήρασις τῶν περικύκλων αὐτῆς ἀναμειβάθητος. Τῷ 1845 ἡ πόλις πάλιν ἀπέχευε τοῦ ν' ἀριθμοῦ ὅπως σήμερον ὑπὲρ τὰς 320,000 ψυχῶν, οἱ κάτοικοι μάλιστα συνέπεσοῦντο τότε εἰς 160,000 καὶ ὅμως πρὸ εἰσαγόμενον εἰς τὴν πόλιν ὕδωρ ἦτο τοσοῦτον ὀλίγον, ὥστε δὲν ἀνελάθουν πρὸς ἕκαστον κάτοικον καθ' ἡμέραν εἰμὲν 75 λίτραι. Ὁσῶς δὲ συνεπέταν ἀνομβρίαί, βίβιναι, καὶ ἐναυθὰ εἶνε στυγαί ἥπως καὶ ἐν Ἀθήναις, τὸ διαθήσιμον μὲν δωρὸν δὲν ἐφθάνει εἰμὲν εἰς τὰ πέμπτον τῆς προσημειωθείσης ἀνελαθίας. Εἰς τὸ αἰεὶ περιεπλάθει συνέβησαν ἐναυθὰ στυγαί τῶν ἀποκῶν ὀρεῶν μέχρις ἰνῶν, πούλας γαστρονείας καὶ περὶ ἡμῶν πολλὰς. Τὸ πλῆθος ἐπολιόρει ἀπὸ πρῶτης μέχρις ἑσπέρας τὰς ἀρήνας, ὅσαι δὲν εἶχον ἐντελῶς ἀπαξηρανθῆ, οἱ διψῶντες ἀνθρώποι συνώθηοντο καὶ διὰ παντός τρόπου ἀγωνίζοντο νὰ διατηρήσωσι τὴν θέσιν τὴν ὅποιον κατέλαβον καὶ ἀπὸ τῆς ὀρέας οἱ ἐπιστῆν ἐρχόμενοι ἐπροσπάθουν πολλὰς διὰ τῆς

ὀρέας νὰ τοὺς ἐξωθήσωσι ἵνα ἐνωρίτερον πλησιάζωσι πρὸς τὸ ὕδρον νημάτιον, τὸ ὅποιον ἐβλεπον μάλλον ἢ ἤκουον, τοσοῦτον κατέπιπτον ἀσφορητοί δὲ εὐτυχεύοντες ἐπὶ τέλους νὰ προσαρμύσωσι εἰς τὴν στροφίγγα τὸ χεῖλος τοῦ σκεύους αὐτῶν ἐφρόντιζον νὰ μὴ ἀπολέσωσι, εἰ δυνατόν, οὐδὲ ῥυτίδα τοῦ ῥευστοῦ ἐκείνου, ὡς ἂν ἦτο ὁ πολυτιμότερος τῶν οἴνων. Προσέβατε εἰς τὸν ὄρουθον τοῦτον τὰς κρύβας καὶ τὰ γρονθοκοπήματα τῶν ναυτῶν, οἵτινες ἐπήρχοντο ἀήθοι ἵνα προμηθευθῶσι τὸ ἀναγκαῖον εἰς τὰ πλοῖα ὕδωρ, καὶ δὲν θέλετε ἀπορήσει ὅτι πολλὰς ἐδέησε νὰ παρεμβῆ ἡ στρατιωτικὴ δύναμις, ἵνα διανείμῃ τὸ ὕδωρ κατὰ μερίδας ὀρισμένας, ὡς ἂν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι διετέλουν ἐν καταστάσει ἀληθοῦς πολιορκίας.

Ἄλλ' αἱ περιοδικαὶ αὐταὶ λειψυδρίαὶ συνέπιπτον ἐγγράφα συμφορᾶς, τῶν ὁποίων πείραν εὐτυχῶς δὲν ἐλάβομεν ἐν Ἀθήναις, καὶ εἴθε μὴ λαθόμεν ποτέ. Αἱ θλιβωτέραι τῶν ἐπιδημιῶν συνῆλθον μετὰ τῆς μεγίστης ἐλαττώσεως τοῦ ποσοῦ τῶν ὑδάτων, τοῦτο συνέβη ἐπὶ τῆς πανώλους τοῦ 1720 καὶ ἐπὶ τῆς γαλιερᾶς τοῦ 1834. Τῇ 9 ἰουλίου 1720 δύο ἰατροὶ ἐδήλωσαν, ὅτι παῖς ἀπέθανεν ἐκ πανώλους, καὶ μετ' αὐτὸν πολλὸν κατέπεσεν ὡς κεραυνὸς ἐπὶ τῆς πόλεως τὸ κακὸν τοῦτο, τὸ ὅποιον εἰσῆλθε εἰς Μασσαλίαν διὰ πλοίου προεληθόντος ἐκ Συρίας καὶ Τριπόλεως. Οἱ κάτοικοι θέλουσι νὰ φῶσιν, ἀλλὰ στρατὸς πολυάριθμος περιέκλειε τὴν πόλιν μακρόθεν ἀπέθειν τοὺς ταλαιπώρους φυγάδας καὶ κατακρήμνιζεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐστὶν ἐκείνην τοῦ μολύσματος. Εἰς τὴν φρικτὴν αὐτῶν προσετέθη ἡ πείνα καὶ ἡ δίψα. Ἐπειδὴ πᾶσα συγκοινωνία ἐκόπη, ἀδύνατον ἀπέβη νὰ εἰσαχθῶσι εἰς τὴν πόλιν τροφαί καὶ ὕδωρ. Καὶ τότε . . . τότε ἐπρεπε νὰ εἶχον τὴν γρασίδα τοῦ Θουκυδίδου διὰ νὰ εἰκονίσῃ τὸ σφοδρὸν θέαμα ὅπερ παρετέθησαν αἱ οἰκίαι, ἀδελφοί, οἱ ἄνθρωποι, τὰ κτήνη. Μόλις δὲ τῷ 1721 μετὰ μεγάλης βροχῆς αἰτίνης ἐσάρωσαν τὸν ἀέρα καὶ τὸ ἕδαφος, ἐξήλειφθη ἡ ἐπιδημία, ἀφ' οὗ ἐθέρησε 50,000 ψυχῶν. Ἐπὶ πόσου πληθυσμοῦ ἐτελέσθη ἡ θυσία αὕτη δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσῃ, ὅτι ἤξευρά εἶνε, ὅτι μετὰ μίαν περίπου ἐκάτοντατηρίδα, ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, ἡ Μασσαλία δὲν ἤριθμει ἐπὶ εἰμὲν 80,000 κατοίκων. Ὅπως δὲ πότε τὸ μέγεθος τοῦ δεινοῦ κοητότα ἐκ τούτου, ὅτι ἐνὸς ἐκάστου καὶ οὐδοῦ ὁλῶτα πᾶρῃλλον ἐκτετε ἐναυτοί, ἡ πόλις δὲν ἐπέκυσε πάννηγυρίζουσα τὴν 4 ἰουνίου ἐκάστου ἑτους ὡς ἡμέραν σωτηρίας κοινῆς, διὰ λιτανείας καὶ δοξολογιῶν. Καὶ ἡ μὲν δημοκρατικὴ κυβέρνησις ἀπηγόρευσε τὰς λιτανείας, ἀλλ' ἡ γὰρ ὑπῆρξεν, ὡς πάντοτε, ἡ μὲν εὐσεβὴς ἐνταῦθα. Πολλοὶ συνέβησαν εἰς τὰς ἐκκλησίας, τὴ δὲ χρηματιστήριον καὶ τὰς σχολαί, καὶ τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα ἦσαν κλειστά.

Τῷ 1834 ἐπεκράτησε πάλιν πολλὴ λειψυδρία. Τὸ εἰσπρόχρονον εἰς τὴν πόλιν ὕδωρ δὲν ἀνελάθει καθ' ἕκαστον κάτοικον, ἐπὶ 24 ὥρας, εἰρή εἰς μίαν λίτρην καὶ 1[3]. Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπεράνη ἡ γαλιερὰ δεκατέσσαρα τὴν πόλιν δι' ὄλου τοῦ χειμῶνος. Ἄλλ' ἡ μεγίστη τοῦ κακοῦ ἐπίπασσι συνέβη κατὰ τοὺς μῆνας ἰουνίου καὶ ἰουλίου τοῦ 1835, 50,000 ἐδραπέτευσαν ἐγκαταλείποντες τὰς ὑποθέσεις, τὰς οἰκίας, τοὺς φίλους, καὶ παρὰγοντες εἰς χώρας ἀπωτάτας τὰ σκηνώματα αὐτῶν καὶ τὰς οἰκογενείας. Ἡ πόλις αὕτη ἦτις ἤριθμει ἤδη τότε περὶ τὰς 130,000 κατοίκων, καὶ ἂν δὲν εἶχε τὴν σημερινὴν λαμπρότητα καὶ κίνησιν, ἦτο ὅμως ἐν τῶν εὐδαιμονιστέρων ἐμπορειῶν τῆς Μεσογείου, ἐξερημούτο καθ' ἕκαστην διὰ τῆς ἀποδημίας ἡ τοῦ θανάτου. Διὰ τὴν ἡμέραν κατὰ μέσον ὄρον καὶ καθ' ἕκαστην ἡμέραν τὰ θύματα. Ὑπῆρξεν δὲ ἡμέραν, δύο μάλιστα ἡμέραν ὅν ἡ μνήμη μέχρι τῆς σήμερον ἐμποιεῖ τρόμον εἰς τοὺς προσώτους τῆς Μασσαλίας, καθ' ἃς τριτάτῃσι ἐγένοντο οἱ νεκροὶ ἐπὶ πληθυσμοῦ ἐλαττωθέντος εἰς 40,000.

Αἱ ἀπείσοι ἐκείνοι χρόνοι πᾶρῃλλον, καὶ σήμερον ἡ Μασσαλία εἶνε μία τῶν ὑγιεινέων καὶ καθαρωτέρων πόλεων τῆς Μεσογείου, τῶν μάλλον καταφύτων καὶ καταρρύτων, τῶν μάλλον περιστέμενων ὑπὸ γλοερῶν κοιλάδων καὶ λόφων. Βραχίον ὀλόκληρος τοῦ ποταμοῦ Durance ἐνέβαλεν εἰς αὐτὴν τε καὶ εἰς ἅπασαν αὐτῆς τὴν περιφέρειαν καὶ ἐξωογόνησε τὴν τοσοῦτον αὐχμηρὰν ἄλλοτε χώραν. Δὲν ἐνέβαλε δὲ, ἐννοεῖται, ἀυθόρητος, ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν ἐξαισίαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην ἀνδρῶς ὅστις ἀπηνάτισε τὸ ὄνομα αὐτοῦ διὰ τοῦ ἔργου τούτου, τοῦ Mont-Richer, καὶ χάρις εἰς δαπάνην ἀροτάτην προθύμως ὑπὸ τῆς πόλεως ψηφισθεῖσαν καὶ καταβληθεῖσαν. Ἀπὸ τοῦ σημείου ἐν ᾧ ἐρλεδοτολήθη ὁ ποταμὸς μέχρι τῆς Μασσαλίας ἡ διώρυξ ἔχει ὕψος 82,800 μέτρων, ἐξ ὧν 67,000 μέτρων διατρέχει ἐν ὑπάθρῳ, καὶ 15,800 μέτρων διὰ στοῶν ὑπογείων. Ἐκ τῶν ὑπογείων τούτων διόδων, ἡ σύριγγ ἡ διατρυπήσασα τὸ ὄρος τῶν Taillades ἔχει μῆκος 3,419 μέτρων καὶ εἶναι ἐν τῶν δυσχερεστάτων τοῦ εἶδους τούτου ἔργων ἐξ ὧν ἐγένοντο ἐν πῶ καθ' ἡμᾶς αἰῶνα. Ἄλλα καὶ ἡ ὑπαίθρος τῆς διώρυγος ἐκτέλεισι παρετέθησε κωλύματα δυσπερόβλητα καὶ προσεκάλεσε τὴν κατασκευὴν ἀληθῶν ἀριστουργημάτων τέχνης, ἐξ ὧν τὸ μάλλον ἀξιωματικόν εἶναι τὸ τοσοῦτον θρυλλούμενον ὑδραγωγεῖον τοῦ Roquefavour.

Χθὲς εἶδον τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο ἀπέχον ἐκ Μασσαλίας μίαν καὶ ἡμίσειαν σιδηροδρομικὴν ὄραν. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἦν προξενεὶ ὀμοιάζει πολλὴ τὴν ἐντύπωσιν ἣν παρὰγούσιν αἱ πυραμίδες τοῦ Γίξου, τὸ μνημεῖον δὲν φαίνεται ἀνταποκρινόμενον εἰς τὴν φήμην αὐτοῦ, αἱ ἀνώταται μάλιστα

ἀψίδες παρίστανται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν τοσοῦτον μικραὶ ὥστε δὲν ἐννοεῖ τις διακτικῶν μετὰ τὴν εἰς τὴν σειρὰν τῶν ὄντως κολοσσικῶν μετὰ τὴν κατωτάτων, καὶ διακτικῶν ἐβρέθη, ὅτι τὰ ὑδραγωγεῖον ἴσασται ἐπὶ τριπλῆς ἀψιδωνιστοιβάδας. Ἄλλ' ἂν ἂν ἀναβῆ τις εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλη τῶν κορυφῶν τῆς κοιλάδος ἐφ' ἣς ἐδέησε νὰ δημιουργηθῆ ὁ πορθὸς ἐκείνος τῶν ὑδάτων, καὶ σταθῆ ἐπὶ τῆς γερύρας καὶ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεργου τὸ ἀνώτατον αὐτῆς μέρος, ἐννοεῖ ἀνεστῶς ὅποιον ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ὀπτική αὐτοῦ ἀπάτη. Τὸ ὕψος τοῦ ὑδραγωγείου, ἀπὸ τοῦ πυθμῆνος τῆς κοιλάδος μέχρι τῆς ἀνωτέρας ἐπιφανείας τοῦ περιγράμματος, εἶναι μέτρων 82 1[2], τὰ δὲ μῆκος ἀπὸ τῆς μίαις κρηπίδος τῆς κοιλάδος μέχρι τῆς ἐτέρας μέτρων 375. Ἰσασται δὲ τῶν ὄντων ἐπὶ τριπλῆς ἀψίδων σειρᾶς, διότι ἐὰν αἱ κατωτάται ἔχον ὕψος 34 μέτρων καὶ ἕκαστη στῶν, αἱ δὲ ἐπὶ αὐτῶν ἐπερθεῖσαι μέσαι 34 μέτρων καὶ 90 ἑκατοστῶν, καὶ ἐπὶ τούτων μετρωθεῖσαι τρίται, αἰτίνης πόρρωθεν φαίνεται τὸσφ μικροσκοπικαί, ἔχον καὶ αὐταὶ ὕψος μέτρων 13 καὶ 1[2]. Ὁ μεταρσιος ἐκείνος ποταμὸς ῥέει ὀρθοῦς ἐντὸς κοιτίδος ἐχούσης πλάτος μὲν δύο μέτρων καὶ 20[100], βάλος δὲ ἐνὸς μέτρου καὶ 30[100], ἐν τῷ μέτῳ δύο πεζοδρομίων. Διήλθον ἀπὸ τῆς μίαις ἄκρας μέχρι τῆς ἄλλης τὸν ἐναεῖον τρυτόν δρόμον καὶ ἐπειτα παρεθῆον εἰς τὴν ἀεστῶν κάτωθεν τοῦ ὕδατος παρατεταμένην στοῶν ἐπέστρεψα ὑπόστρατος ἦλθε εἰς τὴν πρῶτην ἀρετηρίαν, ἀναλογιζόμενος ἐν τῷ φανταστικῷ ἐκείνῳ περιπάτῳ μου ὅπόσους θησαυροὺς ἔφερε καὶ δὲν παύει φέρων εἰς τὴν πόλιν τῆς Μασσαλίας ὁ τεχνιτὸς οὗτος ποταμὸς, καὶ μετὰ μεδιάματος οἰκτροῦ ἐνθυλούμενος τὴν πυγμαίαν τῶν Ἀθηνῶν δεξαμενῆν.

Ἦμεις δὲ, ἀδιαφοροῦντες βεβαίως περὶ τῶν προσωπικῶν ἐντυπώσεων μου, ἐρωτᾶτε μάλλον διὰ τίνος δαπάνης ἐπετεύχθη τὸ εὐεργέτημα τοῦτο; Πρὶν ἀπαντήσω σὰς παρατηρῶ, ὅτι τὸ ἔργον δὲν περιορίσθη εἰς τὴν κυρίαν διώρυγα τὴν ἔχουσαν μῆκος 83,000 μέτρων περίπου, ἀλλ' ὅτι κατασκευάσθησαν καὶ πλείστα ἄλλα δευτερεύοντα πρὸς ἀρθευτὴν τῶν περικύκλων τῆς Μασσαλίας, τὸ δὲ μῆκος τούτων συμπίσσοται ἐν συνόλω εἰς 75 χιλιάμετρα. Ὁστῶς ἐγόντες ἤδη ἀμύδραν τινα ἐννοίαν τῆς ὄλης ἐκτάσεως τοῦ ὄρου χθόντος, τοῦ διατρυπήθέντος καὶ τοῦ ἐν μετεώροις οἰκοδομηθέντος χώρου, δὲν θέλετε, ὑποθέτω, ἀπορήσει ὅτι τὸ μεγαλοῦργημα ἐκείνον, τὸ ἀποτελεσθῆν ἐντὸς δεκαετίας, ἀπῆλθε δαπάνην 43,396,644 φράγκων. Ἐὰν δὲ οὐδὲν ἦττον τὸ ποσὸν σὰς φανῇ ὑπερῶγον, μάθετε ὅτι δὲν ἀπέβη οἰκονομικῶς ἄγονον ἢ ὀλίγον προσοδόν, διότι κατὰ ὑπολογισμοὺς ἀκριβεστάτους ἀποφέρει εἰς τὴν πόλιν 7 τοῖς 0[0 κατ' ἔτος]. Ὅπως

* Πᾶσαι αἱ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ διδόμενα πληρο-

ή να μεταστρέψω τούδε ὀφθαλμούς. Διὰ μίαν ἡμέραν τῆς τραπέζης, καὶ λαβοῦσα τὸ πινάκιον τῆς πλήρης ζωοῦ, μοὶ τὸ ἔφερε καὶ μοὶ τὸ ἔθεσαν εἰς τὰ γόνατα.

Ἀσθενῶς, διότι φωνὴν πλέον δὲν εἶχον νὰ ὁμιλήσω, ἠθέλησα δι' ἐνὸς σχήματος τῆς χειρὸς νὰ τὴν εὐχαριστήσω· ἀλλ' ὁ πατήρ τῆς δὲν μοὶ ἀπέθηκε τὸν καιρὸν.

— Λάβε το, παιδίον μου, εἶπεν. Ὅτι ἡ Λίζα δίδει, καλῶς δίδεται· καὶ ἔπειτα, ἂν σοὶ ἀρέσῃ, καὶ ἄλλο.

Ἄν μοὶ ἀρέσῃ! Τὸ πινάκιον τοῦ ζωοῦ κατέβροχθισα εἰς ὀλίγας στιγμάς. Ὄταν δ' ἀπῆμα τὸ χολιάριον, ἡ Λίζα, ἣτις εἶχε μείνει ἐμπρὸς μου καὶ με' ἠτένιζεν, ἐξέπεμψε μικρὰν φωνήν, ἣτις δὲν ἦτον στεναγμὸς πλέον, ἀλλὰ χαρὰς ἐπιφώνημα· καὶ ἔπειτα, λαβοῦσα τὸ πινάκιον, τὸ ἔδωκε τοῦ πατρὸς τῆς νὰ τὸ γεμίσῃ καὶ πάλιν, καὶ μοὶ τὸ ἐπανέφερε πλήρες, μετὰ μειδιάματος γλυκυτάτου καὶ ἐνθαρρύνοντός με νὰ τὸ δεχθῶ· ἐγὼ δὲ ἦσπον καὶ ἂν ἐπείνων, ἔμεινα ἐπ' ὀλίγον χάρις νὰ λάβω τὸ πινάκιον.

Ὡς καὶ ὁ ἄλλος, οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ ζωοῦς κατεπόθη διὰ μίας· καὶ δὲν ἐπέτα πλέον μειδιάμα εἰς τῶν παιδίων τὰ χεῖλη, ἀλλ' ἀληθὲς γέλως τοῦ ἠνόητου χεῖλη καὶ στόμα.

— Αἱ, παιδάριόν μου! εἶπεν ὁ κηπουρὸς, καλὰ καταβαίσεις.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἠσθάνθη ὅτι ἐκοκκίνισα ὡς τῶν τριγῶν μου τὰς ρίζας. Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐνόμισα ὅτι προτιμότερον ἦτον νὰ ὁμολογήσω τὴν ἀλήθειαν, παρὰ νὰ νομισθῶ λαίμαργος, καὶ ἀπακρίθην ὅτι δὲν εἶχον γευματίσει τὴν προτερίαν.

- Κ' ἐπρογευματίσας;
- Οὐτε ἐπρογεματίσας.
- Καὶ ὁ κύριός σου;
- Οὐτ' ἐκεῖνος διόλου δὲν ἔφαγε.
- Λοιπὸν ἀπέθανε συγχρόνως τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους.

Ὁ ζωοῦς μοὶ εἶχον ἐπαναφέρει τὰς δυνάμεις μου, καὶ ἠγέρθη ν' ἀναχωρήσω.

- Ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγῃς; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.
- Ὅ' ἀναχωρήσω.
- Ποῦ ὑπάγεις;
- Δὲν ἠξέσω.
- Ἐχεις φίλους εἰς τὰ Πικρίσια;
- Ὅχι.
- Συντοπίτας;
- Κάνένα.
- Ποῦ εἶναι ἡ κατοικία σου;
- Κατοικίαν δὲν εἶχομεν. Ἐφθάσαμεν χιῆς.
- Καὶ τί θέλεις νὰ κάμῃς;
- Νὰ παίξω τὴν ἀρπὰν μου, νὰ ψάλλω τὰ τραγούδιά μου, καὶ νὰ κερδίζω τὸν ἄρτον μου.
- Ποῦ;
- Εἰς τὰ Πικρίσια.

— Καλῆτερα θὰ ἔκαμνες νὰ ἐπιστρέψῃς τὸν τόπον σου, εἰς τοὺς γονεῖς σου. Ποῦ κατοικοῦν οἱ γονεῖς σου;

- Γονεῖς δὲν ἔχω.
- Ἐλεγεῖς ὅτι ὁ γέρον, ὁ ἀσπρογένης, δὲν ἦτον πατήρ σου;
- Δὲν ἔχω πατέρα.
- Καὶ ἡ μήτηρ σου;
- Δὲν ἔχω μητέρα.
- Ἐχεις ὁμοῦ θεῖον, θεῖαν, ἐξαδέλφους, ἐξαδέλφους, κἀνένα συγγενῆ.
- Ὅχι, κἀνένα.
- Πόθεν ἔρχεσαι;

— Ὁ κύριός μου με' ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς παραμάνης μου. Μ' ἐδείξατε καλωσύνην. Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τοῦτο ἐκ καρδίας, καὶ, ἂν θέλετε, θὰ ἐπιστρέψω τὴν κυριακὴν νὰ παίξω ἀρπὰν νὰ χορεύσῃτε, ἂν σὰς διασκεδάξῃ.

Οὕτως διμυλῶν, διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν ἀλλὰ μόλις εἶχον προχωρήσει ὀλίγα βήματα, καὶ ἡ Λίζα, ἣτις με' παρακολούθει, μ' ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ μοὶ ἐδείξε τὴν ἀρπὰν μου μειδιῶσα.

Δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ μὴ ἐννοήσω.

- Θέλεις νὰ παίξω; ἠρώτησα.
- Ἐκείνη δὲ, νεύσασα διὰ τῆς κεφαλῆς, ἐκτύπησε χαρμοσύνης τὰς χεῖρας.
- Ναι, λοιπὸν, εἶπεν ὁ πατήρ. Παίξέ τις ὅποτε.

Τότε ἔλαβον τὴν ἀρπὰν μου. ἂν καὶ δὲν εἶχον διάθεσιν διὰ χορὸν καὶ δι' εὐθυμίαν, καὶ ἤρχισα νὰ παίξω ἓνα στρόβιλον, τὸν καλύτερόν μου, ἐκείνον εἰς ὃν εἶχον μάλιστα γεγυμνασμένους τοὺς δακτύλους. Ἄ! πῶς ἤσθην νὰ παίξω καθὼς ὁ Βιτάλης, καὶ νὰ εὐχαριστήσω τὴν μικρὰν ἐκείνην, ἣτις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς μοὶ ἔφερε τὴν καρδίαν μου ἄνω κάτω!

Κατ' ἀρχὰς με' ἤκουσεν ἀτεινίζουσα με' ἔπειτα ἐκτύπη τὸν ρυθμὸν διὰ τοῦ ποδῆς, καὶ μετ' ὀλίγον, ὡς ἂν ἡ μουσικὴ τὴν παρέσυρεν, ἤρχισε νὰ στρέφεται εἰς τὸ μαγεῖριον, ἐν ᾧ οἱ δύο τῆς ἀδελφοὶ καὶ ἡ μεγαλύτερα ἀδελφὴ τῆς ἐκάθηντο ἠσώγως. Στρόβιλον δὲν ἐχώρευεν, ἐννοεῖται, οὔτε ἐξετέλει τὰ συνήθη βήματα, ἀλλ' ἐπεπιστρέφετο μετὰ χάριτος, καὶ τὸ πρόσωπόν τῆς εἶχε φαιδρότητα ἔκφρασιν.

Παρὰ τὴν ἐστίαν καθήμενος, ὁ πατήρ τῆς δὲν ἀπέσπα τοὺς ὀφθαλμούς ἀπ' αὐτῆς, ἐφαινετο πολὺ συγκινημένος, καὶ ἐκτύπη τὰς χεῖρας. Ὄταν δ' ὁ στρόβιλος ἔπαυσε καὶ ἔπαυσα καὶ ἐγὼ νὰ παίξω, ἤλθεν ἐκείνη καὶ ἐστάθη μετὰ πλείστης κομπότης ἐμπρὸς μου, καὶ κλίνας μ' ἐχαιρέτησεν. Ἐπειτα δ' ἀμέσως ἐκτύπησε τὴν ἀρπὰν μου διὰ τοῦ δακτύλου τῆς, καὶ τὸ σχῆμά τῆς ἐσήμαινε «καὶ ἄλλο».

Εὐχαρίστως θὰ ἐπαίζον δι' ἐκείνην ὅλην τὴν ἡμέραν· ὁ πατήρ τῆς ὁμοῦ εἶπεν ὅτι ἀρκεῖ διότι δὲν ἤθελε ν' ἀπαυθῆ στρεφομένη.

Τότε, ἀντὶ νὰ παίξω στρόβιλον ἢ ἄλλον χορὸν, ἔψαλα τὸ νεκροπολιτικὸν ᾄσμα μου, ὃ εἶχον μάθει παρὰ τοῦ Βιτάλη: «Κλειστὸ πικράθυρο, σκληρὴ παρθένα».

Τὸ ᾄσμα τοῦτο ἦτον δι' ἐμὲ τὴ κεφαλὴ τοῦ ᾄσματολογίου μου· εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ γλυκῆς, μεταλλογικῆς καὶ πῶς περιπληθῆς, ὡστε συγκατετὴν καρδίαν. Δι' αὐτοῦ συνήθως ἀπατάλουν τὴν μεγαλητέραν ἐντύπωσιν.

Ἄμα ἤρχισα νὰ παίξω ἤλθεν ἡ Λίζα, ἐκάθησεν ἀντικρῦ μου, ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς ἀπένωθεν προσηλωμένους εἰς τοὺς ἰδικούς μου, καὶ ἐκίνησε τὰ χεῖλη ὡς ἂν ἐντὸς τῆς ἐπανελάμβανε τὰς λέξεις μου. Ὄταν δὲ ὁ σκοπὸς ἔγινε λυπηρότερος, ὠπισθοδρόμησε βραδέως ὀλίγα βήματα, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ᾄσματος ἐρρίθη κλαίουσα εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς τῆς.

- Ἄρκει, μοὶ εἶπεν οὗτος.
- Τί ἀνόητη! εἶπεν εἰς τῶν ἀδελφῶν τῆς, ὁ ὀνομαζόμενος Βενιζμίν. Χορεύει καὶ ἔπειτα ἀμέσως κλαίει.
- Ὀλιγότερον ἀνόητη ἀπὸ σέ. Ἐκείνη ἐννοεῖ, εἶπεν ἡ πρωτότοκος ἀδελφὴ τῆς, καὶ ἐκλίνε νὰ τὴν φιλήσῃ.

Ἐν ᾧ ἡ Λίζα ἐρρίπτετο εἰς τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς τῆς, ἐγὼ εἶχον κρεμάσει τὴν ἀρπὰν μου εἰς τὸν ὀμόν μου, καὶ διευθυνόμην πρὸς τὴν θύραν.

- Ποῦ ὑπάγεις; μοὶ εἶπεν ὁ πατήρ.
- Ἀναχωρῶ.
- Ἀγαπῆς λοιπὸν πολὺ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μουσικοῦ;
- Δὲν ἔχω ἄλλο.
- Δὲν φοβίσαι νὰ περιφέρεσαι εἰς τοὺς δρόμους;
- Οἰκίαν δὲν ἔχω.
- Τὴν τελευταίαν ὁμοῦ αὐτὴν νύκτα πρέπει νὰ ἔκαμν λυπηρὸς σκέψεις.
- Βεβαίως, καλὴ κλίνη καὶ θερμὴ ἐστία θὰ μ' ἦσαν πολὺ προτιμότερα.

Τὴν θέλεις λοιπὸν τὴν καλὴν κλίνην καὶ τὴν θερμὴν ἐστίαν, ἀλλὰ μετ' ἐργασίας, ἐννοεῖται; Ἄν θέλῃς νὰ μείνῃς, θὰ ἐργάζεσαι καὶ θὰ ζῆς με' ἡμᾶς. Ἐννοεῖς βεβαίως ὅτι οὔτε πλούτη σοὶ προτείνω οὔτε ἀργίαν. Ἄν δεχθῆς, θὰ ἔχῃς τοὺς κόπους σου, τὰς δυσκολίας σου, θὰ πρέπει νὰ ἐξυπῆς πολὺ πρῶτ', νὰ σκάπτῃς ὅλην τὴν ἡμέραν, νὰ βρέχῃς τὸν ἄρτον σου διὰ τοῦ ἰδρώτος τοῦ προσώπου σου. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ὁ ἄρτος σου θὰ σ' εἶναι ἐξησραλισμένος, δὲν θὰ εἶσαι πλέον ἐκτεθειμένος εἰς τὸ νὰ κοιμᾶσαι εἰς τὸ ὑπαιθρον καθὼς χθές, καὶ ἴσως ν' ἀποθάνῃς ἐγκαταλελειμμένος εἰς γωνίαν τινὰ ἀγροῦ ἢ ἐντὸς τινος τάφρου. Τὸ ἐσπέρως θὰ εὐρίσκης τὴν κλίνην σου ἐτόιμην, καὶ ὅταν τρώγῃς τὸ δεῖπνόν σου, θὰ ἔχῃς τὴν εὐχαρίστησιν νὰ αἰσθάνεσαι ὅτι τὸ ἐκέρησας καὶ τοῦτο, σὲ βεβαίως, τὸ κάμνει γλυ-

κύτερον. Καὶ ἔπειτα, ἂν εἶσαι καλὸν παιδί, καὶ κάτι εἰς τὴν κεφαλὴν μου μοὶ λέγῃς, καὶ εἰς αὐτὴν θὰ εὖρῃς εἰς ἡμᾶς οἰκογένειαν.

Ἡ Λίζα εἶχον ἐπιστρέψει, καὶ διὰ μέσου τῶν δακρυῶν τῆς μὴ ἔβλεπε, καὶ ἐλαμάρτελλε ὅταν ἐκπλαγεῖς ἐκ τῆς προτάσεως ταύτης, ἔκεινε μίαν στιγμὴν ἀναποσάστως, μὴ ἐννοῶν καλῶς ὅτι εἶχον ἀκούσει καὶ ὁ στανικὸς μου νὰ ὁμοῦ.

Τότε ἡ Λίζα, ἀφείσασα τὸν πατέρα τῆς, ἠλθε πρὸς ἐμὲ, με' ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ με' ἔφερεν ἐμπρὸς κεχρωματισμένης χαλκογραφίας ἣτις ἐκρέματο εἰς τὸν τοίχον. Παρίστα δὲ ἡ εἰκὼν μικρὸν ἄγιον Ἰωάννην ἐνδεδυμένον προβαίαν.

Δι' ἐνὸς σχήματος ἐνευσε πρὸς τὸν πατέρα καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς τῆς νὰ ἰδοῦν τὴν χαλκογραφίαν, καὶ συγχρόνως, φέρουσα τὴν χεῖρα πρὸς ἐμὲ, ἐθώπευσε τὴν προβαίαν μου, καὶ ἐδείξε τὴν κόμην μου, ἣτις, ὡς ἡ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, εἶχε χωρίστραν εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐπιπτεν ἐκατέρωθεν εἰς βοστρύχους.

Ἐνόησα ὅτι εὐρίσκειν διουσιότητα μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, καὶ χωρὶς νὰ ἠξέσωρα διατί, τοῦτο μὲ νύχαρίστησε καὶ με' συνεικίνησεν ἐπὶ λαφρῶς.

— Ἀληθὲς εἶναι, εἶπεν ὁ πατήρ, ὅτι ὁμοῦ ἀζει τὸν ἄγιον Ἰωάννην.

Ἡ Λίζα τότε ἐκτύπησε γέλωτα τὰς χεῖρας.

— Ἄ, λοιπὸν, εἶπεν ὁ πατήρ, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν πρότασίν σου, δέχεσθαι, καλέ μου μικρῆ, οἰκογένειαν!

— Νὰ ἔχω οἰκογένειαν! Ἄ! ποσάκις τὸ περίποθητον τοῦτο θναῖόν μου εἶχε σβασθῆ! Ἡ μανά Βαρβαρίνα, ἡ κυρία Μίλλιγαν, ὁ Βιτάλης, ὅλοι ἀλληλοδιαδόχως μοὶ ἔλειψαν!

Δὲν θὰ εἶμαι πλέον μόνος.

Ἡ θέσις μου ἦτον φοβερά· εἶχον ἰδεῖ τὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου μεθ' οὗ συνέζων ἠπὸ χρόνων, καὶ ὅστις ἦτον σχεδὸν πατήρ πρὸς ἐμὲ συγχρόνως εἶχον ἀπολέσει τὸν σύντροφον, τὸν φίλον μου, τὸν ἀγαθὸν καὶ φίλτατον Κάπην, ὃν τόσον ἠγάπων, καὶ ὅστις ἐπίσης εἶχε πολλὴν σπρηγὴν πρὸς ἐμὲ καὶ ὅπως, ὅτε ὁ κηπουρὸς μοὶ ἐπαύται νὰ μείνω εἰς τὴν οἰκίαν του, αἰσθημάτι ἐμπιστοσύνης με' κατέλαβε καὶ ἐνίσχυσε τὴν καρδίαν μου.

Τὰ πάντα λοιπὸν δὲν εἶχον ἀπολεσθῆ δι' ἐμὲ, καὶ ἡ ζωὴ μου ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου!

Ὅτι δὲ με' ἔθελγεν ἔτι περισσότερον τοῦ ἄρτου ὅστις μοὶ ἐξησραλίζετο, ὡς μοὶ ἔλεγον, ἦτον οἰκονομικὸς οὗτος βίος, εἰς ὃν ἐβλεπον τόσην σήμενοιαν, ὁ οἰκογενειακὸς βίος ὃν μοὶ ὑπέσχητό.

μητέρα μου, αλλά ποτέ δεν είχαν συλλογισθῆ ἀδελφούς, ἀδελφάς.

Καὶ ἰδοὺ τώρα τοὺς εἶχον. Δὲν ἦσαν τῶ ὄντι ἀδελφοὶ ἐκ φύσεως, ἐδύναντο ὅμως νὰ γίνουν διὰ τῆς φιλίας. Πρὸς τοῦτο ἤρκει νὰ τοὺς ἀγαπῶ, — καὶ ἤμην προθυμώτατος, — καὶ νὰ κατορθώσω νὰ μὲ ἀγαποῦν, καὶ τοῦτο δὲν μοι ἐφαίνετο δύσκολον, διότι ἐβλεπον εἰς ὄλους πολλὴν καλωσύνην.

Ἀπόσπασμα λοιπὸν ἐξεκρέμασα τὸν τελαμώννα τῆς ἄρπης μου.

— Ἰδοὺ ἀπάντησις, εἶπεν ὁ πατὴρ γελῶν, καὶ πολὺ καλῆ φαίνεται ὅτι σοὶ ἀρέσει. Κρέμασε τὸ ὄργανόν σου εἰς τοῦτο τὸ καρφίον, παιδίον μου, καὶ ἔταν παύσης νὰ εὐχαριστήσαι πλοσίον μας, τὸ ξεχρευνῆς καὶ παίρνεις τὸ φύσημα. Μόνον ἰδὲ νὰ κάμης κατὰ μίμησιν τῶν χειλιδόνων καὶ τῶν ἀηδόνων, νὰ ἐκλέξης τὴν κατάλληλον ὄργανον τοῦ χρόνου διὰ νὰ ἀναχωρήσης.

Ἡ οἰκία εἰς ἧς τὴν θύραν εἶχομεν πέσει ἦτον παρὰρτημα τῆς Παρθήνης· ὁ δὲ κατέγωνί αὐτὴν κηπουρὸς ὠνομάζετο Ἀκίνος. Ὅτε δ' ἐγὼ εἰσηλθὼν εἰς τὴν οἰκογένειαν, συνέκειτο αὐτῇ ἐκ πέντε ἀτόμων, τοῦ πατρὸς, ὅστις ἦκουσ κύριον ὄνομα Ηέτρος, δύο παιδιῶν, τοῦ Ἀλέξη καὶ τοῦ Βενιαμίν, καὶ δύο κορασίων, τῆς Στεφανῆς καὶ τῆς Λίξας, ἧτις ἦτον ὄλων τῶν παιδιῶν ἡ νεωτέρα.

Ἡ Λίξα ἦτον βωβὴ, ὅχι ὅμως ἐκ γενετῆς, δηλαδή ἡ βωβότης αὐτῆς δὲν ἦτον συνέπεια κωφότητος. Δύο ὀλόκληρα ἔτη εἶχεν ὀμιλήσει· ἐπειτα δ' αἰφνιδίως, ὀλίγον πρὶν γίνῃ τετραετής, ἀπόλωσε τὴν ἄσκησιν τοῦ λόγου. Ἡ συμφορὰ ὅμως αὐτῆ, συνέπεια σπασμῶν, δὲν εἶχε προσάλει τὴν διάνοιάν της· ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἀνεπτύχθη αὐτῇ ἀπαρδειγματίστως πρόωρος. Οὐ μόνον τὰ πάντα ἐνόει, ἀλλὰ τὰ πάντα ἔλεγε, τὰ πάντα ἐξέφραζεν. Εἰς τὰς πτωχὰς οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας, πολλάκις συμβαίνει τὸ νὰ γίνηται ἐνὸς τῶν παιδιῶν σωματικὸν ἢ διανοητικὸν τι ἐλάττωμα αἰτία ἐγκαταλείψεως ἢ ἀποστραφῆς πρὸς αὐτό. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνέβη ὡς πρὸς τὴν Λίξαν, καὶ τὴν συμφορὰν ταύτην ἀπέφυγεν αὐτῇ διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς ζωηρότατος της καὶ προσέτι διὰ τῆς μεταδοτικῆς ἀγαθότητος της. Οἱ ἀδελφοὶ της τὴν ὑπέμενον, χωρὶς νὰ τὴν ἐμωρώσῃ διὰ τὸ δυστύχημά της· ὁ δὲ πατὴρ της τὴν ἠγάπα ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ ἢ ἀδελφῆ της τὴν ἐλάτρουε.

Ἄλλοτε τὰ πρωτοτόκια ἦσαν προνόμιον εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν εὐγενῶν. Σήμερον εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν χειρωνακτῶν ἢ θείας τῆς πρωτοτόκου κόρης ἔχει πολλὰ, πολλάκις βάρη καὶ εὐθύνας. Ἡ κυρία Ἀκίνου εἶχεν ἀποθάνει ἐν ἔτος μετὰ τὴν γέννησιν τῆς Λίξας, καὶ ἕκτοτε ἡ Στεφανῆ, ἧτις κατὰ δύο ἔτη μόνον ἦτον πρεσβυτέρα τοῦ πρωτοτόκου μίου, εἶχε γίνῃ ἡ μήτηρ τῆς

οἰκογενείας. Ἀντὶ τὰ πηγάσθη εἰς τὸ σχολεῖον, ἦτον ὑπόχρεως νὰ μῆνη εἰς τὴν οἰκίαν, νὰ ἐποιμάζῃ τὴν τροφήν, νὰ ράπτῃ τὰ κομμάτια εἰς τὰ φορέματα τοῦ πατρὸς ἢ τῶν ἀδελφῶν της, νὰ φέρῃ τὴν Λίξαν εἰς τὰς ἀρχάλας της. Ἐἶχε ἰλησμονήθη ὅτι ἦτον κόρη, ὅτι ἦτον ἀδελφῆ, καὶ ἡ οἰκογένεια συνήθειε νὰ τὴν θεωρῇ ὡς ὑπέρτεραν, καὶ ὑπέρτεριαν, ἧς δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ φείδωνται, διότι ἤξευρον ὅτι δὲν θὰ φύγῃ καὶ δὲν θὰ θυμώσῃ ποτέ.

Ἐχουσα νὰ φέρῃ τὴν Λίξαν εἰς τὰς ἀρχάλας της, νὰ σέρῃ τὸν Βενιαμίν ἐκ τῆς χειρὸς, νὰ ἐργάζηται δι' ὄλης τῆς ἡμέρας, νὰ ἐφείσται πρὸς διὰ νὰ βράσῃ τὸν ζωμόν πρὶν ὁ πατὴρ ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἀγοράν, νὰ κοιμᾶται ἐξώρας διὰ νὰ συγκοιμήσῃ τὴν οἰκίαν μετὰ τὰ δειπνοκ, νὰ πλύνῃ τὰ ἐνδύματα τῶν παιδιῶν, νὰ ποτίῃ τὸ θέρος ὅταν εἶχε στιγμὴν ἀναψυχῆς, νὰ ἐφείσται τῆς κλίνης της τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος διὰ νὰ ἐκπλύνῃ τὰς ψάθας εἰς τὰ λαχανικά, ὅταν ἐπῆρχετο αἰφνιδία πάγχυ, ἢ Στεφανῆ δὲν εἶχε ποτὲ καρὴν νὰ εἶναι παιδίον, νὰ εἶναι εὐθυμὸς, νὰ ἠελάσῃ.

Ὅτε ἦτον δεκατεσσάρων ἔτων, τὸ πρόσωπόν της εἶχεν ἐκφρασιν θλίψεως καὶ μελαγχολίας· ὡς τὸ πρόσωπον παρῆλικος κόρης τρικλινοτά πέντε ἔτων, ἀλλ' ὅμως ὑπέλαμπεν εἰς αὐτὸ ἀκτίστεις γλυκύτητος καὶ ὑπομονητικῆς καρτερίας.

Μόλις πρὸ πέντε λεπτῶν εἶχον κρεμάσει τὴν ἄρπαν μου εἰς τὸ ὑποδειχθέν μοι καρφίον, καὶ εἶχον ἀρχίσει νὰ διηγῶμαι πῶς μὰς κατέλαβε τὸ ψῆχος κατ' ὁ κάματος μετὰ τὴν ἀκατύχη ἡμῶν ἀναζήτησιν τοῦ σπηλαιῶ ὅπου ἠλπίζομεν νὰ κοιμηθῶμεν εἰς Γεντιλλῆν, ὅτε ἤκουσά νὰ ζύεται ἡ θύρα ἧτις ἠνοίγετο εἰς τὸν κῆπον, καὶ συγχρόνως ἤκουσα θρηνώδη ὑλακίην.

— Ὁ Κάπης εἶναι! εἶπον ἀνατίναχθεις. Ἀλλ' ἡ Λίξα μ' ἐπρόλαβε, καὶ σρέξασα εἰς τὴν θύραν τὴν ἦνοιξε.

Ὁ δυστυχῆς Κάπης ἐπήδησε εὐθὺς πρὸς ἐμὲ, καὶ ὅταν τὸν ἐπῆρα εἰς τὰς ἀρχάλας μου, ἤρπισε νὰ μοι λείψῃ τὸ πρόσωπον, μικρὰ ἐκπέπτων γαρ μόνον μινυρίσματα. Ἐτρέψε δὲ ὄλον τὸ σῶμά του.

— Καὶ ὁ Κάπης; εἶπον. —

Ἡ ἐρώτησίς μου ἐνοήθη.

— Ὁ Κάπης λοιπὸν, καὶ αὐτὸς θὰ μείνῃ μὲ σέ. Ὅς ἂν εἶχεν ἐνοήσει, τὸ κυνάριον ἐπήδησε κατὰ γῆς, καὶ θέτον τὸν δεξιὸν πόδα εἰς τὴν καρδίαν του, ἐχαίρετῃσεν. Εἰς τοῦτο πολὺν ἐφέλασαν τὰ παιδιὰ, καὶ μάλιστα ἡ Λίξα. Διὰ νὰ τὰ διασκεδάσω, ἠθέλησα νὰ παραστήσῃ τίποτε ὁ Κάπης ἐξ ὅσων ἤξευρεν· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἠθέλε νὰ μ' ὑπακούσῃ, καὶ πηδῶν εἰς τὰ γόνατά μου, ἤρπισε πάλιν νὰ μὲ φιλή, καὶ ἐπειτα κατὰ βάς μ' ἔσυρεν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ὑπενδύτου μου.

— Θέλει νὰ ἐξέλθῃ. —

— Θέλει νὰ σὲ φέρῃ πλοσίον τοῦ κυρίου σου.

Οἱ ἀνθρωποκτῆς ἀστυνομίας οἵτινες εἶχον ἐπαρῆσαν Βιτάλην εἶπον· ὅτι εἶχον ἀνάγκην νὰ μὲ ἀνακρίνωσαν, καὶ ὅτι θὰ ἤρχοντο τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀφοῦ εἶχον θεωρηθῆ καὶ ἐξυπνήσει. Πόσον καὶ αἰς πόσαι θὰ ἔπρεπε νὰ τοὺς περιμένω; Ἡμὴν πλήρως ἀνοπομονησίας νὰ μάλῃ περὶ τοῦ Βιτάλη. Ἴσως δὲν ἀπέθανεν, ὡς ἐνόμισαν; Ἐγὼ δὲν εἶχον ἀποθάνει. Ἴσως, καθὼς ἐγὼ, καὶ ἐκεῖνος ἀνέζησε.

Βλέπων τὴν ἀνησυχίαν μου, καὶ ἐνοσῶν τὴν αἰτίαν της, ὁ πατὴρ μ' ἔφερεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ὑπαστυνόμου, ὅπου (πολλὰς καὶ ἀλλεπάλληλους μοι ἀπήλυθεν ἐρωτήσεις. Ἐγὼ ὅμως ἀπάντησα εἰς αὐτὰς μόνον ἔταν μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι ὁ Βιτάλης ἀληθῶς ἀπέθανεν. Ὅτι ἤξευρον ἦτον ἀπλούστατον, καὶ τὸ διηγῆθην. Ὁ ὑπαστυνόμος ὅμως ἠθέλε νὰ μάθῃ καὶ ἄλλα, καὶ μὲ ἐρώτησε διὰ μικρῶν περὶ τοῦ Βιτάλη καὶ περὶ ἐμοῦ.

Περὶ ἐμοῦ ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἔχω γονεῖς, καὶ ὅτι ὁ Βιτάλης μ' ἐμισθώσε, ὅσας γρηματικὴν πασάτητά εἰς τῆς τροφῆ μου σὸν ἀνδραγαθίαν.

— Καὶ τώρα; εἶπεν ὁ ὑπαστυνόμος.

— Τότε παρενέβη ὁ κηπουρὸς, καὶ εἶπε·

— Τὸν ἀνακαλεθόντων ἡμεῖς ἂν θέλητε νὰ μὰς τὸν ἐπιπέσει ἦτε.

— Ὅχι δὲ μόνον ἠθέλησεν ὁ ἀστυνόμος, νὰ μὲ ἐμπιστευθῆ εἰς τὸν κηπουρὸν, ἀλλ' ἀκούη καὶ τὸν συνηγόρη διὰ τὴν καλὴν πράξιν του.

Ἐπειτα ὤφειλον ν' ἀποκριθῶ περὶ τοῦ Βιτάλη, καὶ τοῦτο μοι ἦτον δύσκολον, διότι δὲν ἤξευρον τίποτε, ἢ σχεδὸν τίποτε.

Ἰππὸ γενεῶν ὅμως μυστηριώδης εἰς περιστάσις περὶ τῆς ἐδυνάμην νὰ ὀμαλήσω, τὸ τί συνέβη εἰς τὴν τελευταίαν ἡμῶν παράστασιν, ὅτε ὁ Βιτάλης ἐβῆλε κατὰ τρόπον προκαλέσαντα τὸν θωμμάριον, καὶ τὴν ἐμπλήξην τῆς κυρίας ἐκείνης. Προσέτι ἐδυνάμην ν' ἀναφέρω καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Γαρροφλίν, ἀλλ' ἐσακέρηθην ἂν δὲν ἦτον καλῆτερον νὰ σιωπήσω περὶ αὐτῶν.

Ὅτι ὁ κύριός μου εἶχε κρύψει πόσον ἐπιμελῶς ἐπὶ ζωῆς του, ἔπρεπε ν' ἀποκαλυφθῆ μετὰ θάνατόν του.

Ἀλλὰ δὲν εἶν' εὐκαλὸν εἰς παιδιὸν ν' ἀποκρύψῃ τὸ ἀπὸ ἀστυνόμου ἐμπείρου εἰς τὸν ἐπάγγελο μὲν, διότι οἱ ἀνθρωποὶ αὐτοὶ ἔχουν πρόπον τινὰ τοῦ ἐρωτῆν, ὅστις σ' ἐμπεροδεύει ἅμα βέλεις νὰ τοὺς διαφύγῃς.

Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς ἐμὲ.

Ἐντὸς πέντε λεπτῶν ὁ ὑπαστυνόμος μὲ ἠνάγκασε νὰ εἰπῶ ὅτι ἐγὼ ἠθέλω ν' ἀποσιωπήσω, ἐκεῖνος δὲ ἠθέλε νὰ μάθῃ.

Ἡρέπει νὰ τὴν ὑπάγητῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν Γαρροφλίν, εἶπεν εἰς ἐμὲ κλιπῆρα. Ὅταν φθάσῃτε εἰς τὴν ὁδὸν Λουρξίνης, θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν οἰκίαν. Τότε θ' ἀναβῆς μετ' αὐτοῦ, καὶ θὰ ἐρωτήσης τὸν Γαρροφλίν.

Ἐκινήσαμεν λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς, ὁ κλητῆρ, ὁ πατὴρ καὶ ἐγὼ.

Ὅς εἶχον εἰπεῖ ὁ ὑπαστυνόμος, εὐκόλως ἀνεγνώρισα τὴν οἰκίαν, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πέταρον. Τὸν Μαππίαν δὲν τὸν εἶδα ἐκεῖ, πιθανῶς εἶχεν ὑπάγει εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Βλέπων κλητῆρα καὶ ἀναγνωρίσας με, ὁ Γαρροφλίν ὠχρίασε. Βεβαίως ἐφοβήθη.

Ἀλλ' ἀνέλαθεν ἀμέσως θάρρος ἅμα ἐμάθε παρὰ τοῦ κλητῆρος διατί ἠρχόμεθα.

Ἄπονον δυστυχῆ πὸν γέροντα ἢ Ἀπέθανεν; εἶπε.

Τὸν ἐγνώρισες;

Λοιπὸν εἶπέ μοι ὅτι ἤξεύρεις περὶ αὐτοῦ.

Ἀπλούστατον. Τὸ ὄνομα του δὲν ἦτον Βιτάλης, ἀλλὰ Κάρλος Βαλζάνης, καὶ ἂν εἶχετε ζήσει προὔτρακοντα ἢ τεσσαράκοντα ἔτων εἰς τὴν Ἰταλίαν, πρὸ ὄνομα τοῦτο θὰ ἦκαί ἐν τῆς εἰπῆ τί ἦτον ὁ ἀνθρώπος οὗτος δι' ἂν ἐρευνάτε. Ὁ Κάρλος Βαλζάνης ἦτον εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ περισσότερο τραγωδιστῆς ὅλης τῆς Ἰταλίας, καὶ περιφημοτῆσάν οἱ θεατρικοὶ θρίαμβοὶ του.

Ἐψάλε παντοῦ, εἰς τὴν Νεάπολιν, εἰς τὴν Ρώμην, εἰς τὰ Μεδιόλανα, εἰς τὴν Βενετίαν, εἰς τὴν Φλωρεντίαν, εἰς τὸ Λονδίνον, εἰς τὰ Παρίσια.

Ἄλλ' ἦλθεν ἡμέρα ὅταν ἀπόλωσε τὴν φωνὴν του. Τότε, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν καλλιτεχνῶν, δὲν ὑπέφερε νὰ ἐλαττωθῆ τῆ δόξα του, ἐκτιθεμένη εἰς κατωτέρας σκηνὰς ἀναξίας του.

Ἐγκατέλιπε λοιπὸν τὸ ὄνομα τοῦ Κάρλου Βαλζάνη, καὶ ἔβανε Βιτάλης, κρυπτόμενος ἀπὸ τῶν ὄσων τὸν εἶχον γινώρισε εἰς τὸν καλὸν του καιρὸν.

Ἦτον ὅμως ἀνάγκη νὰ ζήσῃ καὶ ἀπ' οὐ ἐδοκίμασε πολλὰ ἐπαγγέλματα χωρὶς νὰ εὐδοκίμησῃ, πίπτων πάντοτε, κατωτέρω, κατήνησε νὰ δεικνῆ σοφὰ κυνάρια.

Ἄλλ' εἰς τὴν πέναν του τῶ ἔμενον ἡ ὑπερηφάνεια, καὶ θ' ἀπέθνησκε τῆς ἐντροπῆς ἂν τὸ δημόσιον ἐμάνθωνεν ὅτι ὁ λαμπρὸς Κάρλος Βαλζάνης εἶχε γίνῃ ὁ πτωχὸς Βιτάλης. Κατὰ πάγχυ εἶχον μάθει τὸ μυστικόν.

Ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἦτον ἡ ἐξηγήσις τοῦ μυστηρίου τοῦ προκαλοῦντος τὸσον τὴν περιέργειάν μου.

Ὁ δυστυχῆς Κάρλος Βαλζάνης, ὁ φίλτατος Βιτάλης!

Ἡ ἐπομένη διήγησις ἐσταυρολογηθῆ ἐκ τῆς ἐργατικῆς ἐκδομῆς ἀξιολόγου μελέτης τοῦ Γαβριὸλ κ. Γ. Χ. Βάβα «Περὶ τῶν μεταλλικῶν ὕδατων τοῦ Ἀουτρακίου».

ΤΟ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΝ

Ἡ τοποθεσία τοῦ Ἀουτρακίου δὲν εἶνε κακὴ, τὸ δὲ γῶριον ἐξ εἰκοσάδους οἰκιῶν συγκείμενον καὶ ἔχον ἀρχιτεκτονικὴν περιεργότεραν μόνον διὰ τοὺς εὐρεῖς δρόμους, οὐδὲν τὸ ἔκτακτον ἢ τὸ ἀξιοπαραπῆρατον παρουσιάζει. Αἱ ἰαματικαὶ ὕμεις πηγαὶ καὶ αἱ περὶ αὐτὰς οἰκίαι ἀγρησμεύουσαι πρὸς κατοικισμὸν τῶν ἀρρώστων, κείνται ἐπὶ πλεκτικῶν μέρους· διότι ὑπὲρ αὐτὰς, ἐκτενομέ-

νας παρά τὸν αἰγιαλὸν, ὑφούται μέγα ὄρος οἰονεὶ καθήμενον ἐπ' αὐτῶν.

Ἀπὸ τοῦ χωρίου τοῦ Λουτρακίου μέχρι τοῦ μέρους, ἐνθα τὸ ὑπὲρ αὐτὸ ὄρος βυβίζει τοὺς πόδας εἰς τὴν θάλασσαν, σιρὰ οἰκιῶν ἀνά μία ἐσπαρμένον κοσμεῖ τὴν ἀκτὴν. Ἡ ἐσχάτη τούτων εἶνε τὸ ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα, αἱ δὲ λοιπαὶ, 10—12 τὸν ἀριθμὸν, οἰκίαι χωρικῶν, ἐνοικιζόμεναι εἰς τοὺς ἀσθενεῖς πλὴν μίαις ἢ δύο, καὶ τῆς πλησιεστέρως πρὸς τὸ χωρίον, ἥτις εἶνε μεγάλη οἰκοδομή, ὁμοία τῇ ἀπαγωγῇ ἐν Καλαμακίῳ, καὶ ἥτις, χρησιμεύουσα ἄλλοτε ὡς τὸ ἐν Λουτρακίῳ παρεκτορεῖον τοῦ αὐστριακοῦ Λόυδ, μεταποιήθη σήμερον εἰς ξενοδοχεῖον διὰ μικρῶν ἐπισκευῶν.

Αἱ οἰκίαι αὗται, στηριζόμεναι τὴν μίαν πλευρὰν ἐπὶ τοῦ ὄρους, βλέπουσι πᾶσαι πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔχουσι πρὸ αὐτῶν τὴν ὁδηγοῦσαν ἀπὸ τοῦ Λουτρακίου εἰς τὰ λουτρὰ ὁδὸν, ἥτις ἐκτείνεται εἰς μήκος πλεον τοῦ ἑνὸς χιλιομέτρου.

Καθ' ὅλην τὴν ἀμμόδη παραλίαν τῆς μικρᾶς κοιλάδος, τῆς σχηματιζομένης ὑπὸ τοῦ ὄρους καὶ τῆς θαλάσσης ἐκρέει τὸ ἱαματικὸν ὕδωρ, φερόμενον ἀπὸ τοῦ ὄρους πρὸς τὴν θάλασσαν. Αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου, ἐρχόμεναι παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, σκάπτουσι διὰ τῶν χειρῶν τὴν ἄμμον εἰς βάθος 10—20 ἑ. π. μ., καὶ ἐν τῷ σχηματισθέντι λάκκῳ ὕστis ἐν βραχεῖ πληροῦται ὕδατος μεταλλικοῦ, πλύνουσι καὶ καθαρῶναι διάφορα σκεῦη καὶ ἐνδύματα. Εἷς τινὰ ὅμως μέρη τὸ ὕδωρ εἶνε ἀσθονώτερον καὶ ἐκχεῖται εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβλύζον ἐκ πετρῶν, ὅπως κατὰ τὸ μέρος ἐνθα εἶνε ἐπισημῆναι τὰ λουτρὰ.

Ἐν Ἑλλάδι πάντες οἱ μεταβαίνοντες εἰς λουτρὰ, εὐθὺς ὡς εὔρωσι τόπον ἐν ᾧ ὑπάρχει ὕδωρ ἱαματικὸν ὅπως γυμνοὺς δεχθῆ αὐτοὺς, ἀδιαφοροῦσι περὶ τῶν λοιπῶν καὶ εἶνε τὰ μάλιστα εὐχαιρημένοι. Ἐρχόμεθα, λέγουσιν, ἵνα λουθηώμεν ἐπὶ τί δυνάμεθα νὰ παραπονεθῶμεν; Μήπως δὲν ἔχομεν μέρος; ἐν ᾧ νὰ φυλασσώμεθα ἀπὸ τῶν ἀκρασιῶν τῆς ἀτμοσφαιρας; Μήπως δὲν ἔχομεν ἄρτον καὶ ὕδωρ καὶ κρέας ἐνίοτε, ὅπως διατηρήσωμεν τὰς δυνάμεις ἡμῶν καὶ ζήσωμεν; Τίνος στερούμεθα; περιπάτων; διασκεδάσεων; Ἄλλ' ἤλλομεν εἰς τὰ λουτρὰ οὐχὶ ὅπως διασκεδάσωμεν, ἀλλ' ὅπως ἰαθώμεν.

Πολὸ ὅμως διαφορητικὰ σκέπτονται οἱ ἀσχοληθέντες περὶ τὰ ἱαματικὰ ὕδατα τῆς Εὐρώπης σοφοί. Αἱ οὐσίαι αὗται, λέγουσιν οὗτοι, καὶ περ μετὰ τῶν φαρμάκων κατατασσόμεναι εἶνε θεραπευτικὰ μέγα μὲν τῶν κοινῶν φαρμάκων παρὰλλάσσοντα. Διότι, πλὴν τοῦ διαφοροῦ τῆς συστάσεως, τῆς δράσεως, τῆς ἐνδείξεως, καὶ τοῦτο τὸ διαφορὸν παρουσιάζουσιν, ὅτι τότε κυρίως ὡφελούσιν, ὅταν χρῆσις αὐτῶν γίνεται ἐν αὐταῖς ταῖς πηγαῖς.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε ἀναγκασιότατον ὅπως ἡ ἐνέργεια τῶν θεραπευτικῶν τούτων μέσων διεχθῆ; τοῦτο δὲ οὐχὶ τοσοῦτον διότι ἐκεῖ τὰ ἱαματικὰ ὕδατα εἶνε ὅπως ἡ φύσις παρέχει αὐτὰ, χωρὶς οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἀλλοίωσιν νὰ πάθωσιν, ὡς συμβαίνει ὅταν ἐν φιάλαις μεταφέρονται, ἀλλὰ κυρίως διότι μέγα μέρος τῆς δράσεως αὐτῶν ὀφείλεται οὐχὶ εἰς αὐτὰ ταῦτα σὰ ὕδατα, ἀλλ' εἰς τὴν ἀλλαγὴν τοῦ κλίματος καὶ τοῦ τρόπου τοῦ βίου τῶν νοσοῦντων.

Οἱ πάσχοντες δηλαδὴ καὶ ἐρχόμενοι παρὰ τὰς πηγὰς τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων εἶνε συνήθως, ἂν οὐχὶ πάντοτε, ἄνθρωποι κατατρυγόμενοι ὑπὸ καθολικοῦ τινος νοσήματος, διαθέσεως τινος τοῦ ὀργανισμοῦ, ἢ ἐνίοτε καὶ δυσκρασίας. Μία δὲ τῶν πρωτίστων αἰτιῶν τῆς παθήσεως αὐτῶν εἶνε αὐτὴ ἢ ἐν ταῖς πόλεσι βίωσις, ἥτις ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ ζῶσιν ἐν μέσῳ μεγάλων ἀσχυλιῶν, μεγάλων φροντίδων, μεγάλων θλίψεων, μεγάλων κινδύνων τοῦ ὀργανισμοῦ. Πολὸ φυσικὸν ἐπομένως εἶνε νὰ ἴδωσι βελτιώσιν τινὰ τῆς καταστάσεως αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, εὐθὺς ὡς ἀποσπαθῶσιν ἀπὸ τῶν προκαλούντων τὴν πάθησιν αὐτῶν αἰτιῶν, καὶ εὐρηθῶσιν αἰτίαν ἐν ἐξοχῇ, ὅπου ἀναπνεύουσι καθαρὸν ἀέρα, λησμονοῦσι διὰ διαφορῶν μέσων τὰ καθ' ἑαυτοὺς, παύονται ἀσχολούμενοι ὑπερβολικὰ, ἀφίνουσι πᾶσαν σκέψιν καὶ διέρχονται τὰς ὥρας μετὰ καλῆς συναναστροφῆς χαρμοσύνης. Διότι διὰ τούτων καὶ μόνων, ἂν μὴ βελτιώσις τις εἰς τὴν πάθησιν αὐτῶν ἐπέλθῃ, ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν θὰ διατεθῆ τοῦλάχιστον τοιοῦτοτρόπως, ὥστε εὐχερέστερον ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἐκδηλωθῆ ἡ οἰκδήποτε τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων δράσις.

Διὰ ταῦτα ἐν Εὐρώπῃ ἐφρόντισαν ὅπως αἱ πηγαὶ τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων πρῶτον μὲν παρέχουσι πάντας τοὺς δυνατοὺς ὑγιεινοὺς ὄρους, πάντας τοὺς θεραπευτικούς, καὶ ἀναλόγως τῶν πόρων ἐκάστου ἀνθρώπου, τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ τὸ εὖ ζῆν. Παρὰ δὲ ταῦτα τοσαῦτα καὶ τελεαῦτα τὰ πρὸς διασκεδάσιν καὶ τέρψιν συνεσώρευσαν, ὥστε ὁ ἐκεῖ ἐρχόμενος ταχέως ὑπὸ λήθης τῶν οἰκάδε νὰ καταλαμβάνηται. Ἐτι δὲ πλεον διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, καὶ τὴν πρότερον ὑπάρχουσαν δυσκολίαν τῆς μεταφορᾶς κατέλυσαν.

ὑπὸ τοιοῦτους λοιπὸν ὄρους ἔχοντες τὰς ἱαματικὰς αὐτῶν πηγὰς οἱ ἐν Εὐρώπῃ, δικαίως ὡς σωτήριον τι φάρμακον τὰ μεταλλικὰ ὕδατα ἀναγράφουσιν. Ἀφ' οὗτου δὲ οὕτω μετεποιήσαν τὰ λουτρὰ, ἐβεβαίωθη διὰ τῶν ἐπισήμως γενομένων στατιστικῶν, ὅτι ἡ ἐπιγιννομένη τοῖς πάσχουσιν ὠφέλεια ἐκατόνταπλασίως ἠξήσεν, ἐξ οὗ οὐχὶ ἀδίκως συνεπέρανον ὅτι ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι δηλ. ἡ ἀπλή χρῆσις τῶν ὑδάτων τούτων δὲν ἀρκεῖ ἀλλὰ δὲν ὅπως παρὰ ταύτην οἱ ἀσθενεῖς ὑποβάλλονται ὑπὸ συνθήκας τινὰς, ἂν ἄνευ

ἡ ἱαματικὴ δρᾶσις καθίσταται προβληματικὴ.

Αἱ κατοικίαι τῶν ἐρχομένων εἰς Λουτρακίον νὰ ἰαθῶσιν ἀσθενῶν ἀποτελοῦνται ὑπὸ τῆς σειρᾶς ἐκείνης τῶν 10 ἢ 12 οἰκίσκων, ὅς εἶδομεν ἐπὶ κτισμένους παρὰ τὴν ἀκτὴν, ὅπως καὶ ὑπὸ πολλῶν τῶν κατὰ τὸ χωρίον οἰκιῶν. Αἱ οἰκίαι αὗται εἶνε μικρὰ διώροφα οἰκήματα, ἂν τὸ μὲν κάτω πάτωμα ἀποτελεῖ ἐν μέγῳ δωμάτιον ἐστρωμένον χῶματι, τὸ δὲ ἀνω δύο ἢ τρία χωρίσματα ποιητικῆ ἀδείας τὸ ὄνομα δωματίου φέροντα; διότι πράγματι διὰ τοῦ γραμμικοῦ ὀνόματος τρῦπες ἐπὶ προσῆ νὰ καλῶνται. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχουσιν ὁμοιογεμένως τινὰ μείζονα, καθαρώτερα, ἔχοντα μεσοτοιχοὺς πατρίνοὺς ἢ διὰ κεράμων ἐκτισμένους; τὰ πλείωτα ὅμως διαιρῶνται διὰ χωρισμάτων ἐκ σανίδων, ἀραιότατα προσηρμοσμένων, τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἀφίνωσιν ἐλευθέραν τὴν διόδον τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶνε μικρότατα. Ἐβαίρουσι τούτων ποιεῖ τὸ δὴ καὶ ξενοδοχεῖον καταλούμενον ἀρχαίον τοῦ Λόυδ παρεκτορεῖον, ὅπερ ἐχωρίσθη τὰς δύο ἢ τρεῖς ἄλλοτε μεγάλας αἰθούσας εἰς δωδεκάδα μικρῶν μὲν, ἀλλ' ὑποφερτῶν ἱσχυριῶν δωματίων. Τέλος αἱ οἰκίαι αἱ ἐνοικιζόμεναι ἐν Λουτρακίῳ εἶνε οἰκίαι χωρικαὶ κατ' ὀρθὴν διαφέρουσαι τῶν πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν ταῖς παρομοίαις κατοικίαις, ἐν τοῖς παρομοίαις δωματίοις κατοικησῶσιν οἱ ἀσθενεῖς. Εἶνε δὲ οὗτοι πάντοτε πολλοί, καὶ τοσοῦτοι ὥστε οὐδὲ ἐν τετραπλασίαις οἰκήμασιν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ περιληθῶσιν, ἂν ἐφαντάζοντο μόνον νὰ ζήσωσιν ἀνέτως. Εὐτυχῶς δὲν σκέπτονται ὑπερβολικὰ διὰ τοῦτο; διὸ τρεῖς ἢ τεσσαρες καὶ πάντες, φίλοι ὡς ἐπὶ τὸ πλείωτον ἢ συγγενεῖς, ἢ ὀλόκληρος οἰκογένεια μετὰ παιδῶν καὶ ὑπηρετριῶν καταλαμβάνουσιν ἐν δωματίον. Ρίπτουσι χαμαὶ ἐρασιπλόματα ἢ στρώματα, καὶ κοιμῶνται λαμπρά. Ἐγίστε ἔχουσι καὶ κλίνας ἢ τὰ περικλυτὰ στρίπθοτα, τὰ ἅποια οἱ ἐνοικιζόντες τὰ δωματία παραχωροῦσιν αὐτοῖς. Κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ δωματίου ὑπάρχει τράπεζα, ἐφ' ἧς λεκάνη καὶ ὕδωρ πρὸς ἀπόμψιν, ἔπειτα δύο ἢ τρία ἔθλινα καθίσματα, καὶ ἐπὶ τοῦ παραθύρου ἄγγελον πλῆρες ὕδατος πρὸς πόσιν καὶ ὀλέληρος ἢ ἐπιπλοσις ἐτελείωσις. Ταῦτα ἀρκοῦσι πρὸς ζῶν; χωρὸς ἐν ᾧ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τῶν ἀσμοσφαιρικῶν ἐπηρεσιῶν, στρώματα ἐφ' ὧν νὰ κατακλινοῦνται καὶ κοιμῶνται, ἄγγελον ἐξ οὗ νὰ πίνωσιν ὕδωρ, λεκάνη ἐν ἧ νὰ νίπτωνται, καθίσματα ὅπως κάθηνται. Τίνος ἄλλου ἔχουσιν ἀνάγκην; Τροφῆς; τὴν τροφήν, ὅταν δὲν ἐτοιμάζωσιν ἐν τοῖς δωματίοις ἢ πρὸ τῶν οἰκιῶν ἐν ὑπαίθρῳ οἱ ὑπέρταί ἢ αἱ γυναῖκες, ἂν τοιαύτας ἔχουσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐν τοῖς λουτροῖς, παρασκευάζει ὁ μάγειρος ἢ ὁ ἐπιλεγόμενος μάγειρος. Καὶ ὁ μὲν μάγειρος παρασκευάζει αὐτὴν, ὅταν αἱ μεγάλα φωναὶ τῶν ἐν τῷ ἐστιατορίῳ ἐστιωμένων ἀναγκάσωσι τὸν διευθυντὴν νὰ φέρῃ τοιοῦτον ἐξ Ἀ-

θηνῶν τὸ συνηθέστερον ὅμως παρασκευάζει αὐτὴν ὁ ἐπιλεγόμενος μάγειρος, ὅστις δυνατόν νὰ εἶνε πρῶτον τις γεωργός, πρῶτον ἀμασσηλάτης, πρῶτον παντοπόλης, ἢ ὁ ἑπιδήποτε βέλτερος. Οὗτος, ἵνα ἐκπλήξῃ τοὺς ἑαυτοῦ θαμῶνας, μετεσχηματισθῆ εἰς δεύτερον Βατέλ ἠγόρασε κρέας, ἐκράσεν αὐτὸ εἰς τεμάχια, ἐβρίθην ἐν γύτῳ πλήρει ὕδατος, ἐπέβληκεν ἐπὶ καόντων ἀνθράκων, ἐκαρμύκευσε διὰ ἀφθονίας σκροδῶν καὶ κρομαίων, ἐγλύτκανε διὰ ἀξιολόγων ποσοτήτων ἄλατος καὶ ἀρφήκα νὰ βράσῃ. Τούτου δὲ γενομένου, εὐώδες καὶ θερμὸν παρέβληκεν ἐπὶ τῆς καλῶς ἐστρωμένης τραπεζῆς, ἥτις κείται ἐντὰς τοῦ οἰνοπωλείου ἢ τοῦ παντοπωλείου, ἵνα δι' αὐτοῦ βαλσαμώσωσι τὸν στόμαχον καὶ φαγόντες πλούσιοι τε καὶ πένητες, αἰνέσωσι τὸν Κύριον. Τίς δύναται νὰ ἔχη παράπονον ἐναντίον αὐτοῦ;

Τὸ κρέας μόνον τὸ τοῦ προβάτου ἐκεῖ εἶνε γνωστὸν, ἐνίοτε δὲ μόνον, καθ' ἡμέρας, αἵτινες πρόπει νὰ θεωρῶνται ἡμέραι ἐορτῆς, θύουσι μὲς σχοῦς ὀκταμήνου ἢ δεκαμήνου. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ χοιρινὰ καὶ τὰ ὄσπρια, ταῦτα ἐρχονται ἐκ Κορίνθου πᾶσαν Τετάρτην ἢ Κυριακὴν, καὶ τότε ἂν τὰ ἐκ Πατρῶν ἀτιμώλοιοι ἐκόμισσε τοιαῦτα. Διότι οἱ φιλόμουσοι χωρικοὶ τοῦ δήμου Πέρα-Χώρας καταγινόμενοι περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν, καὶ καταδαπανῶντες τὸν χρόνον διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος εἰς ἀνασκῶδες καὶ πρὸς εὔρεσιν τάφων, ἀγγείων, πολυτίμων λίθων, καὶ διαφόρων ἄλλων κοσμημάτων καὶ ἀντικειμένων ἀρχαίων, δὲν εὐκταροῦσιν ὅπως φυτεύσωσι κήπους, ἵνα ἐξ αὐτῶν θρέψωσι τοὺς πρὸς ἑαυτὸν βάρος χρυσίου ἀγοράζοντας τὰ ὄσπρια καὶ λαχανικὰ ζέωνους. Ἐχουσι δὲ ἐν Λουτρακίῳ ἕνα μόνον κήπον, οὗ τὰς τομάτας καὶ τὰ κολοκυθοειδῆ φροντίτίζουσι νὰ κλέπτωσι τὴν νύκτα, εὐρίσκοντες εὐκαιρίαν νὰ ἐπιβῆσιν τὴν μαμφὴν εἰς τοὺς πῆν ὄραν ἐκείνην παρεπιδημοῦντας ξένους. Οὗτοι δὲ καὶ τῶν ὀλέγων τούτων σπεροῦνται οἱ περικλέοι ἀσθενεῖς. Τέλος, τὰς ὄσπρια, θεωροῦμεν κατὰ μὲν ὡς βλαβερὰ τῶ σπυριμάχῳ, τὸ δὲ ὡς εἶδος πολυτελείας, οὗτε καθ' ὑπνοῦς βλέπουσιν οἱ ἐν τοῖς λουτροῖς.

Τὸ ὑδροθεραπευτικὸν κατάστημα τῶν λουτρῶν, τοῦτο, ὡς ἐβεβαίωσαν ἡμεῖς, εἶνε ἐφέτος λαμπρόν. Εἶνε δὲ τὸ λαμπρόν τοῦτο κτίριον, οἰκίσκος λιθόκτιστος 15—20 μέτρων μήκους καὶ τριῶν ἢ τεσσάρων πλάτους, λευκὸς ὡς περιπερὰ καὶ ἔχων ἰδιοῦθημον ἀρχιτεκτονικὴν τὴν ἐξῆς. Τὸ ὅλον οἰκοδόμημα σύγκειται ἐκ δύο πασσάλων, ὃν τὸ ἀνω ἀποτελοῦσι ἐπὶ τὸ δωματία κτισθέντα ἵνα δέγωνται ἀσθενεῖς, ἀλλὰ μέναινα ἀκατοικητα διὰ λόγους ὅς δὲν ἠδυνάθημεν νὰ ἐξκρηθῶσμεν.

Τὸ δὲ ἰσόγειον περιέχει τοὺς λουτράς, καὶ σύγκειται ἐκ μακροῦ, στενοῦ καὶ ταπεινοῦ διαδρόμου, οὗ τὴν μὲν μίαν πλευρὰν ἀποτελεῖ τὸ

δρος, ἐφ' οὗ ἐπερρίζεται τὸ ὄλον κτίριον, τὴν δὲ ἑτέρην δέκα μικρὰ θύραι, δι' ὧν εἰσέρχονται εἰς τοὺς λουτρῶνας, τοὺς κατὰ πειρὰν καὶ κατὰ μήκος τοῦ κτιρίου κειμένους. Ὁ διάδρομος εἶνε τῆσ' πέντης τόσον, ὥστε μόλις δύναται νὰ περιπατήσῃ ὄρθιος, στενὸς δὲ τόσον ὥστε μόνον εἰς ἓνα ἀνθρώπον ἐπιτρέπει τὴν διόδον, καὶ τοῦτο δυσκόλως εἰς μέρη τινὰ, ἐνθα οἱ βράχοι ὀγκώδεις ἐκ τοῦ ὄρους εἰσβάλλουσιν ἐν αὐτῷ περιληφθέντες. Φέρει δὲ εἰς μὲν τὴν μίαν ἄκραν τὴν θύραν τῆς εἰσόδου, εἰς δὲ τὴν ἀπέναντι μικρὰν τινα θυρίδα, πρὸ τῆς ὁποίας τελευτᾷ τὸ ἐκ σανίδων πάτωμα, καταλείπον μικρὸν κενόν. Κάτωθεν τοῦ κενοῦ τούτου φαίνεται ἐκτισμένη αὐλάξ, διαχετούσα τὸ ἱαματικὸν ὕδωρ πρὸς τοὺς λουτρῶνας. Τὸ ἀρχιτεκτονικὸν τοῦτο ἐξέδημα δὲν ἐγένετο βεβαίως ὥπως οἱ ξένοι ἐρχόμενοι ἐκεῖ ἀποθαυμάζουσι τὴν διαύρειαν τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ πρὸς ἐπισημὰ σκοπὸν ὅπως δηλ. ἔχωσιν ὕδωρ πρόχειρον πρὸς πόσιν. Διὸ καὶ παρὰ τὴν αὐλάκα ταύτην κείται πρῶτον, παρὰ τῆς διευθύνσεως νομίζομεν τελεῖν, δι' οὗ πάντες οἱ βουλούμενοι δύνανται, καθήμενοι ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ βυθίζοντες αὐτὸ εἰς τὸ πρόχειρον βυζίκιον, νὰ ἀντλήσωσι καὶ πίοσιν ὕδωρ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ εἶνε ἄρθρον καὶ βέον, ὅσοι δὲν ἐμπιστεύονται εἰς τὴν καθαρῶτητα τοῦ πρώτου δύνανται νὰ πλύσωσιν αὐτὸ προτοῦ πίοσι. — Πρὶν ἢ ἐξέλθωμεν τοῦ διαδρόμου τούτου προσθέτομεν ὅτι φωτίζομενος μόνον ὑπὸ τῶν δύο κατὰ τὰ ἄκρα θυρῶν καὶ ἀρκετὰ μακρὸς ὢν, δὲν εἶνε ὑπερβολικὰ σκοτεινός, ὥστε οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει μὴ οἱ εἰσέρχόμενοι καὶ ἐξερχόμενοι ἂν ποτε δύο τύχωσιν οὕτως ἀντιμέτωποι, συγκρουσθήωσι. Τουλᾶχιστον, καθ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, οὐδέποτε τοιοῦτό τι συνέβη.

Οἱ δὲ λουτρῶνες, κείμενοι κατὰ τὴν πρὸς τὴν θάλασσαν πλευρὰν, εἶνε δωμάτια 2 μ. περίπου μήκους καὶ 1 $\frac{1}{2}$ μ. πλάτους, καὶ ἔχουσιν ὕψος τὸ ὕψος τοῦ διαδρόμου. Ἐκ τῶν τεσσάρων τοίχων δι' ὧν περιρρίζονται, οἱ μὲν δύο ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῷ εἰσόντι, γωρίζουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν παρκασιμένων εἶνε δὲ λιθόκτιστοι, νομίζομεν, καὶ ἀηλιμμένοι δι' ἀσβεστοχώματος. φέρουσι δὲ ὡς μόνον κοσμητικὰ μίαν στενὴν σανίδα ἑκαστος, ἔχουσιν ἐπιπεπαιμένους ἥλους, ἐφ' ὧν ἀναρτῶσι τὰ ἐνδύματα οἱ λουόμενοι. Ὁ δὲ ἀπέναντι τῆς εἰσόδου διακρίνεται κατὰ ταῦτα ὅτι φέρει τετράγωνον ὀλοσκαπὴ ὅπην 20—25 ε. τ. μ. δι' ἧς τὸ ὄλον δωμάτιον φωτίζεται. Τέλος ὁ τέταρτος τοίχος καταλαμβάνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς ξυλίνης ἀφροματίστου θύρας, ἐφ' ἧς οὐκ οἶδ' ὅπως, δὲν ὑπάρχουσιν αἱ αἰώνια παρόμοια ξύλα κοσμοῦσαι χαριεστάται καὶ ἠθικώταται εἰκόνες καὶ ἐπιγραφαί. Τὸ καθ' ἡμᾶς τουλᾶχιστον δὲν εἶδομεν αὐτάς. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ὄραφὴν καὶ τὸ πάτωμα, ἐκεῖνη μὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀσβεστοχώματος ἀηλιμμένη οὐδὲν τὸ ἐκ τακτικῶν πε-

ρουσιάζει τὸ πάτωμα ὅμως κατακλύζεται ἕσπαν ὑπὸ τοῦ πρὸς τοὺς λουτρῶνας διὰ τῆς ἡν ἀνωτέρω εἶδομεν αὐλακὸς διευθυνομένου ὕδατος. Τὸ ὕδωρ τοῦτο ὀδηγούμενον κάτωθεν τοῦ διαδρόμου, φέρεται διὰ παραπλευρῶν αὐλακίων καὶ σωλήνων εἰς πάντας τοὺς λουτρῶνας, καὶ ἀφοῦ πλήρωσῃ ἓνα ἑκαστον μέχρι ὀρισμένου ὕψους, ἐκχεῖται ἐκείθεν εἰς τὰ δι' ἄλλου σωλήνος πρὸς τὰ ἔξω. Δὲν ὑπάρχουσι λοιπὸν λουτῆρες ἐν τοῖς δωμάτιοις τούτοις, ἀλλ' οἱ τοῖχοι αὐτῶν κατὰ τὰ κατώτερα μέρη κεχρισμένοι δι' ὑδραυλικὸν πηλοῦ περιορίζουσι κατὰ τὰς τέσσαρας πλευράς ὡς ἐν δεξαμένῃ τὸ ὕδωρ, ἢ δὲ ἄμμος τῆς προκυμαίας ἢ ὁ βράχος χρησιμεύει ὡς βυθός.

Ἐπεὶ τὴν δεξαμένην ταύτην καὶ καταλαμβάνον τὸ ἡμισυ τοῦ ὄλου δωματίου, ὑπέκειται μιστὸν ἐκ σανίδων πάτωμα, ἐφ' οὗ θὰ σταθῇ ὁ λουόμενος νὰ ἐκδυθῇ καὶ νὰ ἐνδυθῇ. Τούτου οὐτε ἐν μέτρον μήκους ἔχον, καὶ πλάτος, τὸ πλάτος τοῦ δωματίου, εἶνε τόσῳ στενόχωρον, ὥστε μετὰ μεγίστης δυσκολίας καὶ εἰς ἀνθρώπος δύναται νὰ ἐξοικονομηθῇ. Πρόβλημα δὲ δι' ἡμᾶς εἶνε πῶς κατορθοῦσι νὰ διαμείνωσιν ἐν αὐτῷ δύο, ὅταν, ἀσθενεῖς μὴ δύναμενοι μόνον νὰ ἐκδυθῶσι, παραλαβάνωσι μετ' ἑαυτῶν ὑπέρθετον ἀφοῦ, ἵνα ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ εἰσέλθῃ ἢ ἐξέλθῃ ὁ ἐν τῷ λουτρῶνι, πρέπει νὰ λάβῃ εἰς γείρας τὸ μόνον κόσμημα τοῦ δωματίου, τὸ ἀπλοῦν κάθισμα, διότι ἄλλως εἰς τῶν δύο, τὸ κάθισμα ἢ ὁ ἀνθρώπος, κινδυνεύει νὰ πέσῃ ἐν τῷ ὕδατι. — Ὅποσδήποτε ἐπὶ τοῦ στενοῦ τούτου ἱερῶματος ἐκδυθῆς ὁ ἀρρώστος, κατέρχεται τὰς ὀλίγας βαθμίδας τῆς ξυλίνης καὶ μικρὰς κλίμακας, καὶ βυθίζεται ἐν τῷ ὕδατι, καθοσθεῖς ἐντὸς τῆς πρωτοτύπου δεξαμένης.

Τοῦτο μὲν περίπου τὸ κατάστημα τῶν λουτρῶν, οὗ τὸ στενὸν, τὸ ταπεινὸν, τὸ σκοτεινὸν προκαλοῦσι παράδοξον αἰσθητῆ εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον, διότι οὐδὲν ἄμω εἰσέλθῃ οὗτος ἐν κυρίως πόθει, νὰ ἐξέλθῃ τὸ ταχύτερον, καὶ μόνον ὡς τοῦτο συμβῇ αἰσθάνεται βέβαιον τι, ὅπερ ἐπίεξ τὸ στήθος αὐτοῦ, ἐκλεψῆν καὶ ἀναπνεῖν ἐλευθερώτερον.

Τοιοῦτοι δὲ καὶ ἐν πολυλόγῳ μὲν, ἀλλ' ἀσθενεῖ, ἀσθενεστάτῃ ζωγραφίᾳ οἱ λαμπροὶ τοῦ Λουτρακίου λουτρῶνες. Καὶ λέγομεν λαμπροὶ, ἀκούθηθῶντες τὴν συνήθειαν τῶν θαμνῶνων, οἵτινες, παραβάλλοντες τοὺς σημερινούς πρὸς τοὺς πέρουσι καὶ προπέρουσιν ὑπάρχοντας, μόνον τὸ ἐπιθετον τοῦτο εὐρίσκουσι δύναμενον νὰ χαρακτηρίσῃ αὐτούς. Διότι ἐφέτος καὶ κεκαλυμμένοι οὗτοι εἶνε, καὶ κεχωρισμένοι ἐντελῶς ἀπ' ἀλλήλων κλ. κλ., καὶ τέλος διότι ἐφέτος, καθ' ὅσον ἠδυνήθησαν νὰ βεβαιωθῶμεν, οὐδεμίαν ἐγγελευσὴν ἠλθε τὰρξουσα τὴν ἡσυχίαν τῶν λουόμενων, ὅπερ ἄλλοτε πολὺ συχνὰ συνέβαινε, πρὸς σκανδαλισμὸν τῶν γυναικῶν, οἵτινες βεβαίως οὐδεμίαν ὄρεξιν ἔχον νὰ γέινωσιν ὄρα καὶ ἐν τοῖς λουτροῖς ἔστω καὶ εἰς ἐγγέλεις, ἢ

τῶν νηστειώντων, παρ' οἷς ἡ σκαρούσια τῶν πρῶτων τούτων ἔχθων ἐκείναι ἀνταρξιστικῆς, ὅτι ῥέζει.

Οἱ δὲ ἄλλοι οὗτοι λουτῆρες τοῦ καταστήματος δέχονται ἀλληλοπαθῶν πόντους τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς εὐροσκοπούμεν ἐκ Λουτρακίου. Καὶ ὁ ἀριθμὸς τούτων εἶνε ἀρκετὰ μέγας, ὡς ἐπιπρορρηθῆμεν μὲν τὸ πρῶτον, ἢ εἰς τὸ αὐθιγὸν δὲ ἑκατόπιν. Ἐκ τῆς πληροφορίας, ἢν ἐλάβομεν, μετὰ τὴν ἀπαρτῆ εἶχε γεννηθῆ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν, ἢ ἔξῃς ἀφοῦ οἱ λουτῆρες εἶνε δέκα, οἱ δὲ ἀσθενεῖς οἱ ἐν αὐτοῖς λουόμενοι τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὑπερτίτους ἐκατὸν πεντάκοντα, πῶς κατορθοῦται ὥστε ὅλοι νὰ λούωσιν; Διὰ τὴν ἐρᾶν σαζόμεθα πάντοτε ὅτι, οἱ χάριν τῆς ἐξυτῶν ὑγείας εἰς Λουτρακίον ἐρχόμενοι, δὲν θὰ ἀβύθίζοντο ἐν τῷ ὕδατι, οὐδὲ θὰ ἐξήρχοντο ἀμέσως, ἀλλ' ὅτι θὰ ἀνέμενον ἐκεῖ χρόνον τινὰ, ἂν δὲ εἶχον καλὰς ὀδηγίας παρὰ τῶν ἰατρῶν αὐτῶν ἢ διέμενον ἐν αὐτοῖς ἡμίσειαν καὶ μίαν ὥραν. Τούτου δὲ γινόμενον, δὲν ἠδυναίμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς αἱ ὥραι αἱ κατάλληλοι πρὸς λαῦσιν ἢ ἀπέρχον, διὰ τῶσαν πολλοὺς ἀσθενεῖς.

Ἰνα ἄμω ἐξέλθωμεν τῆς ἀπορίας ἡμῶν φάσκει δὲν ἐγχεράσθῃ μακρὸν διάστημα χρόνου, διότι εἰς τὴν πρῶτην τὴν πρώτην τῆς εἰς Λουτρακίον ἀρτίως ἀρτυνίσθημεν ἐκ φρενοῦ ἠοροῦ, ὅν ἐπιχορεῖα κυνῶν ὅπῃ τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας ἡμῶν. Σημειώσαν δ' ἐν ταῦτα ὅτι οἱ κύριοι τῶν ἐργασιζόμενων παρὰ τὰ λουτρά οἰκίῶν, τὸ μὲν διότι παραχωροῦσιν ὀλόκληρον τὴν οἰκίαν αὐτῶν εἰς τοὺς ξένους, τὸ δὲ διότι πᾶσχομεν ἐκ τῆς φερτῆς ἐν αὐταῖς, στρωννύουσι τὴν γῆν τὰ στρώματα ἢ μόνον μάλλινα τινα ὑφάσματα παρὰ τὴν ἀριμύνην καὶ κοιμῶνται ἐκεῖ οἰκονομικῶς, θέτοντες ὡς φρουρούς ἂν ἔχωσι, τοὺς κύριους αὐτῶν, οἵτινες ἀρτυροῦμεν πῶς, εὐρίσκονται διπλάσι τὴν ἀριμύνην εἰς σέξά μέρη συναρτῶμενοι τὴν νύκτα. Ἐλθόντες δὲ, ὡς ἀφυσίσθημεν πρὸς τὸ παράθυρον, ἵνα μάθωμεν τὰ αἴτια τοῦ τόσοσ τῶν κυνῶν ἠοροῦ, εἶδομεν κάτωθεν τοῦ οἴκου ἀνθρωπίνους τινὰς σκιὰς διερχομένας, αἵτινες ἦσαν κεκαλυμμένοι ἀπὸ κεραλῆς, μᾶλλον πρῶτον διὰ μακρῶν ἐπενδυτῶν, καὶ εἶχον ὡς πρωτοπερεῖαν ἀνθρώπων κραποῦντα φανῶν. Ὅπισθεν δὲ τούτων ὀλίγη μακρὰν καὶ ἄλλας σκιὰς, ἀνὰ μίαν ἢ δύο ἐρχομένας, φανοφόρους καὶ αὐτάς ἢ λαμπροφύρους. Ὅμοιοι γοῦμεν ὅτι τὸ ὄραμα τοῦτο αἰσθητῆ τι πλεῖστον ἐκπλήξασκε ἐνεποίησεν ἡμῖν ἐπειδὴ ἄμω ἐπὶ περιεργείας μὲν οὐδέως καυχώμεθα, ἢ δὲ προληπτικῶς καὶ φαισιδαμονίᾳ δὲν ἐνυπάρχει ἐν ἡμῖν ἐν μεγάλῳ κλεισάντες τὸ παράθυρον, ἐκοιμήθημεν ἐκ νέου.

Τὴν πρῶτην ὅπως δηγήθημεν τὴν νυκτερινὴν ὄραφιν εἰς εἶλον τινὰ καὶ περιεγράψαμεν τὰ οἰοῦναι φάσματα, ἢ τινὰ ἐπὶ τῶν κυνῶν καὶ ἢ μὲν τὴν ἡσυχίαν. Οὕτως, ἀφοῦ πολὺ ἐγγέλας διὰ

σκιὰ ἀπλόγηται ἡμῶν, ἐξήγησε ἡ ἀνεξήγητος εἶπων ὅτι οἱ φανοφόροι οὗτοι καὶ λαμπροφύροι εἶνε ἀσθενεῖς ἐρχόμενοι κατὰ τὴν ἠσορῆσιν αὐτῶν εἶνε ἢ τρίτη πρωινή, τοῦτο προέρομαι διότι οἱ ἀσθενεῖς δὲν εἶνε πολλοὶ ἐπειδὴ ἐν ἄλλῃ περιπτώσει τὰ λουτρά ἄρχονται ἀπὸ τῆς πρώτης μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἐπειδὴ ἐδυσκολεύομεθα πῶς νὰ πιστεύσωμεν ταῦτα, ὁ φίλος ὠδήγησεν ἡμᾶς πρὸς τὴν θύραν τοῦ καταστήματος, ὅπου ἀνήροται πίναξ ἔχων σημειωμένα τὰ ὀνόματα τῶν λουόμενων ἀσθενῶν καὶ κατὰ ταμίαν ἀναλόγως τῶν ὠρῶν, καθ' ἃς ἑκάστος ἔχει δικαίωμα ἐπὶ τοῦ σημειωμένου λουτῆρος. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐβεβαιώθημεν ὅτι, καθ' ἃν ἐποχὴν ἡμεῖς εὐρισκόμεθα ἐν Λουτρακίῳ, τὰ λουτρά ἤρχοντο πρᾶγματι τὴν τρίτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον, διήρχοντο δὲ, ἂν καλῶς ἐνθυμώμεθα, μέχρι τῆς ἑξῆς ἑσπερινῆς, καὶ ὅτι ἑκάστος τῶν ἀσθενῶν μόνον ἐπὶ μίαν ὥραν εἶχε δικαίωμα ἐπὶ τοῦ λουτῆρος, κατὰ δὲ ταύτην ἐπέρετο νὰ ἐκδυθῇ καὶ ἐνδυθῇ καὶ νὰ λούσῃ.

Τοιαῦτα περίπου ἦσαν τὰ λουτρά τοῦ Λουτρακίου, τὰ ὁποῖα εἶδομεν κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1879. Καὶ ἡ ἐντύπωσις, ἢν ἀφῆκεν ἡμῖν, μετ' ὅλας τὰς προκαταλήψεις, δὲν ἦτο ἢ χαριεστάτη. Εἰς τῶν σπουδαιωτέρων λόγων, οἵτινες ἐφερῶν ἡμᾶς ἐκεῖ, ἦν καὶ οὗτος, ὅπως ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντιληφθῶμεν τοῦ Luxeuil τούτου, τοῦ Castellamare ἢ τοῦ Baden-Baden τῆς Ἑλλάδος, παρ' οὗ εἶχομεν πλεῖστα ἀκούσει. Ἐκ τῆς ἐπισκεύης ταύτης ἐνοήσαμεν, πλὴν ἄλλων πολλῶν, διότι οἱ ἐπιστημότεροι τῶν παρ' ἡμῖν ἰατρῶν, οὐνοῦσι νὰ πέμψωσι τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν εἰς τὰ λουτρά ταῦτα. Καὶ, νῆ Διὰ φρονούμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰς τοσοῦτον τουλᾶχιστον ἐσωφρονίσθημεν ὥστε νὰ πεισθῶμεν τῇ γνώμῃ ἐκείνων καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀσθενῶν νὰ πέμψωμεν ἄνευ μακρᾶς σκέψεως εἰς ἑλληνικὰ λουτρά, ἐφ' ὅσον ἢ κατὰ τῆς ἀπὸ τῶν ἡν βαλετιώδη. καὶ ἐγγύς τοῦ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡμετέραν

ΤΙ ΕΣΤΙ ΤΟ ΔΙΣΚΑΤΟΜΥΡΙΟΝ

Παραδοξολόγος τις διεσκεδάσε κάμνον πεντοβότους ὑπολογισμούς, ὅπως λάβῃ ἀκριβῆ γινώσιν καὶ πληροφορίαν τῆς ἀξίας ἐνθα δισκατομυρίου φράγκων εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς τούτους, ἐν χρυσοῦν δισκατομύριον ἔχει βάρους 322, 580 γιλιωγράμμων, καὶ ὄγκον δεκαεπτὰ περίπου κυβικῶν μέτρων. Ἐάν ἐλασθῇ εἰς σύριμα, δύναται νὰ περιλάβῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὴν γῆνιν σφαῖραν, ἢ ὑποσφαιρῶν.

Ἐν ἀργυροῦν δισκατομύριον ἔχει βάρους 471 κατομυρίων γιλιωγράμμων, καὶ ὄγκον 477 κυβικῶν μέτρων. Ἐλαυνόμενον θὰ μετεβάλλετο εἰς σύριμα ἔχον διάμετρον τεσσάρων γιλιωστῶν τοῦ μέτρου, ἵκανὸν δὲ νὰ περιβάλῃ τὴν γῆν.

Ὅπως μετὰκομισθῇ ἐν δισκατομυρίων εἰς χρυσὸν, χρειαζόνται ἐξήκοντα τέσσαρες ἀτάμα-

Και οίς ταύτας εφάρμίζονται οι αυτοί κανόνες, αλλά όχι τίσαν αυστηρώς και σταθερώς. Η θνησιμότης των γήρων υπερβαίνει την των εγγράμων καθ' ἑλαττώσιν ηλικίας, και ὁ πρότος οὗτος κανών εἶνε εὐατός, ὡς εἶδομεν, καὶ διὰ τοὺς ἀνδρας. Ἀπὸ τοῦ 25 μέχρι τοῦ 30 ἔτους οἱ θάνατοι των γήρων ἀναβαίνουσιν εἰς 17, ἐν ᾧ οἱ τῶν εγγράμων συμπεσοῦνται εἰς 9 μόνον τοῖς 1,000. Ἡ δὲ διαφορὰ αὐτῆς εἰς καὶ προηγουσας τῆς ηλικίας ἐξασθενεῖ περὶ τῆς ἡλικίας κανονικῶς κατὰ πᾶσαν ἐπαχόλησιν ἡλικίας. Ἄλλοι δὲ ἠθνησιμότης των νεανίδων παρουσιάζει διαλαίματα και διαφορὰς ἐπιληπτικὰς. Ἡρὸ τοῦ 25 ἔτους ἡ θνησιμότης τῆς νεανίδος εἶνε 31 γόν ἀνώτερον τῆς των εγγράμων (87 θάνατοι ἀντὶ 100). Αἰτία τῆς διαφορᾶς ταύτης εἶνε ἴσως εἰς τὸν πρῶτον τοκετὸν κίνδυνος των εγγράμων. (Ματὰ τῆς 25 ἔτος ἡ θνησιμότης των εγγράμων γυναικῶν δὲν αὐξάνει σχεδὸν μέχρι τοῦ 50 ἔτους, ἐν ᾧ ἡ θνησιμότης των ἀγάρων γυναικῶν αὐξάνει μὲγάλως. Κατὰ τὸ 45 μάλιστα ἔτος ἡ θνησιμότης αὐτῆς υπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν των γήρων, ἡ ὑπερβολὴ δὲ αὐτῆ διαπρεσεται μὲχρις ἐσχάτου γήραος. καὶ οἱ ἄλλοι κανόνες. Βλ. τοῦ βιβλίου τις ἐπιτὴ γηραιά, ἀν καὶ εἶνε βιβλίον εἰς τὰς γυναίκας, εἶνε ὅμως πάντοτε ὁλογώσωρον βιβλίον δι' αὐτὰς περὶ διὰ τοὺς ἄνδρας.

Οἱ νόμοι και κανόνες οὗς προεβέβησαν, εἶνε εἰς ἄκρον σταθεροὶ και ἀπαράβατοι, ὅθεν καὶ ἀναρῶνται ἐπιπρῶτον και περὶ τοῦτου ὅσο εἰς τὸν Τόμος κανόνες τούτους τὴν Βερτιλλίνου ἐξέλιξις και ἐξηκρίθωσεν πρὸ δέκα ἐτῶν εἰς ἄλλας τὰς χώρας, ὅπου ἡ εἰσυναὐτῆ ἦτο δυνατὴ. Ἀλλ' ἡ αὐτὴ εἶνε καὶ Γαλλία, καὶ Ἰταλία, τὸ διαμέρισμα τοῦ Σηκούαν, ἡ Βαλκική και αἱ Κάτω Χώραι. Ἐκτοσπείσασα ἄλλα ἔθνη, κινούμενα ὑπὸ τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπεριεμπέουσιν αἱ εἰσυναὶ αὐτῶν και τὰ ἐξ αὐτῆς πορίσματα ἀνεγρήψαν πᾶν βίτη χρησίμων εἰς τὴν τοιαύτην μελέτην, ἥτοι ἡ Ἰταλία, ἡ Σουηδία, ἡ Βαυερία και ἡ Ἑλβετία. Ἐν δὲ πᾶν ἐν ἐκάστῳ των ἑθνῶν τούτων γεγαμένον εἰσυνῶν ἐξήχθησαν καὶ αὐτὰ και ἀπαράλλακτα πορίσματα δυνατὰ τις ἀρα νὰ εἴπη, ὅτι οἱ ἀνωτέρω ἐκτεθέντες νόμοι και κανόνες διεπισυνῶν ἀπᾶσιν ἀνεξαρτήτως τῆς χώρας τοῦ κόσμου. Ἐπειδὴ νῦν εἶνε πᾶν μὴ ὀλίγη ποσὴ ἀνέρχονται αἱ κεραιοντα των σημερινῶν κεραιῶν τοῦ κόσμου, Ὁ δὲ τοῦ Westminster, οὗτινος τὸ εἶδος ἄνωγεται εἰς 800,000 λίρας στερλίνας, δύναται, χωρὶς νὰ θίξῃ τὸ παράλιον, νὰ ἀπαρῆ 20,000 φράγκων καὶ ἐκάστη καὶ 37,500 φράγκα κατὰ ἀπὸ τὸν ὅσον. Ὁ ἀμερικανὸς (ἡμερικανὸς) Jones, de Nevada ἔχει εἰσὸν καὶ εἰς τὸν κατημεριονικῶν και ἔτος καὶ 50 φράγκων κατὰ πᾶν λεπτόν. Ὁ ἀργηγιώτης οἰκογενίας Rothschild ἔχων εἰσὸν καὶ 2 ἐκατομμυρίων λι-

ρῶν στερλινῶν δύναται νὰ εἰσπῇ ἐκ τοῦ παραθύρου ἐξηκοντάκις τῆς ὥρας ἀνὰ πέντε λουδοβίκικαι, ἔπερ ὅμοια εὐδαμῆς σποσπὶν ἀπὸ πρᾶξιν. Τέλιος δὲ J. W. Mackay, ὁ πρῶτον πλουσιώτερος, ἔχων εἰσὸν καὶ 2,750,000 λίρῶν καὶ στερλινῶν, δύναται νὰ ἀπαρῆ 475,000 καὶ ἐκάστην, 7,500 ἀνὰ πᾶσιν ὥραν και 125 ἀνὰ πᾶν δευτερονικῶν καὶ 2 1/2 ἀνὰ πᾶν ἡμέραν. Ἡ καὶ ἑβρητικῶν τῶν ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς παρὰ κληθεῖσιν ἐκ των μεγίστων κατὰ σπορῶν τῆς ἐποίας ἀπεφέρουσιν εἰς τὴν χώραν αἱ ἀκρίδες, πᾶσιν τῆσιν ἐπιπρῶτην πρὸς μελέτην των ἀναγομένων εἰς τὴν ράσιν καὶ τὴν ἡσθητικῶν. Ἡ ἐπιπρῶτη αὐτῆ εἶνε ἐν τῇ ἐλθεσύν τῆς περιεργουμένης περὶ τῆς χρησιμότητος των ἀκρίδων κατὰ τὴν ἐπιπρῶτην αἰσθητικῶν ἀποτελοῦσιν ἰσότητην τῶσιν. Ἐκ των ἀκρίδων μετὰ τὴν ἀκρίδων των πτερῶν δύναται τις νὰ κατὰ σπῆσιν ζωῶν, εὐχρησίων και θρησκευτικῶν σατο, σχεδὸν ὡς τὸν ἐκ βρεῖον κρέατος. Αἱ ἀκρίδες εἴηται, τηρεῖται και ὅπου εἶνε ἐπίσης φάσμα τὸν εὐαρεσάτατον, δύναται δὲ πρὸς τοῦτους νὰ χρησιμεύουσιν ὡς ὄλωμα διὰ τοὺς ἄλλους και ὡς ἀπάσμα διὰ τοὺς ἀγροὺς. Ἀν αἱ χηρῆσις αὐτῶν των ἀκρίδων γενεθῶσιν θελήσιν ἐπιπρῶται κατὰ πολιτικῶν κατὰ των κατὰ σπορῶν αὐσὸν ὁμοίων πόλεμον, ἡ πρῶτη δὲ σπορῶν νομῶν.

Αἱ παλαιότερα οἰκίαι των γήρων ἐν Ἀνδρῶν, γράφει ὁ καὶ Ἀλλ. Μηλαράκης ἐν τῇ ἐσχάτως δημοσιευθείσῃ πραγματείᾳ αὐτοῦ ἡ Ἰσπουήματα περιγραφικὰ των Κυκλάδων νήσων, ἔχουσιν ὑπὸ τὸ κατώγειον και ἑτέρως τὴν κρησθραῖαν ἐν τῇ ἐκρυπτον ἐπιπρῶτων ἐκδραῶν τὰ πολυτελῆ σκεῦτα και τὰς χρυσαῖας. Ἡ καὶ κατὰ τὸν 1891 ὁ σφῶσος εἶνε ἕλκος τῆς ψυχῆς, ὅπως εἶνε ἡ καὶ ἡ κατὰ τὸν 1891. Ἐπὶ Ἀλλ. κληθεῖσιν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΧΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ
 Ἡ ἀπολαβὴ τῆς ὑπὸ πρῶτον καὶ ἀπολαβῆς μετὰ χερσίν τῶν ἐξῆς ἀπλοῦστατον και ἀποτελεσματικώστατον τῶν τῶν ἄλλων σταθμῶν πλεονέκτημα ἐπὶ τοῦ κέντρου τοῦ κεντρῶν καὶ ἀπολαβῆς ἐπὶ τὴν πρῶτην περὶ ἀπέπρωτη και διέπρω, κατὰ τὴν χωρητικότητα τοῦ ἀγρῶν, λάβε κατὰ τὴν σφραγίσιν λεπτόστυμον μετὰ τῆς ἡμέρας καὶ μικρότερον κατὰ τὸ ἀγρῶν, διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ πρῶτου ὅπως πέρασιν τὸ σφραγίσιν, ὡστε τὰ δύο τρίτα περίπου αὐτοῦ νὰ εἰσπῶνται ἐντός, τὸ ἕτερον δὲ τρίτον ἐκτός, ἥτοι κατὰ τὸν πρῶτον πημένον. Πλήρωσον τὸ σταθμῶν ὑπὸ πρῶτον και ἀπολαβῆς εἰς μέσος κατὰ ἀπλοῦστατον, καὶ αὐτὸν ἔσονται οἱ ἐνδὴ ἡ ἕτερον ἀγρῶν διὰ τὴν ἀπολαβῆς τῶν ἀπολαβῶν ὅπως ὑπὸ πρῶτον ἀπὸ ἑστῶν ἀπολαβῶν τῶν. Ἡ καὶ ἡ κατὰ τὸν 1891 τῆς ἐπὶ τῶν ἡμέρας ἀνῆλθη νὰ καὶ ἀπρῶται τὸ σφραγίσιν. Ἡ καὶ ἡ κατὰ τὸν 1891.